

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

פענוח הערות ומראי-מקומות.

תזריע שיחה א.

פרשתינו יב, ח. ואם-לא תמצא נדה ג' ש' ולקחה שתי-תרים או שני בגי יונה א'תד לעלה וא'תד לסטאת וכפר עליה הפהן וטהרה:

סנהדרין פג עמוד ב. ומחוסר כפרה מ'לן? א'מר רב הונא: ד'אמר קרא "וכפר עליה הפהן וטהרה". טהרה, מ'לל ש'היא טמאה. וא'מר מ': טמא ש'שימש – ב'מיתה.

רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ה. ומנין ש'עבודתו פסולה ש'נאמר (ויקרא יב ח) "וכפר עליה הפהן וטהרה". מ'לל ש'עדין לא נ'מרה טהרה. והוא הדין ל'כל מ'סרי פפורים:

פרש"י כאן פסוק ז ד"ה וטהרה. מ'לל ש'עד פ'אן קרויה טמאה:

רש"י ד"ה תרי קראי כתיבי ביולדת - דבת כפרה היא: **כיון שמלאו ימיה** - ארבעים לזכר ושמונים לנקבה טהרה והוא הערב שמש שלה דמשעת טבילה לסוף שבעה לזכר ושבעים לנקבה עד אור הבאת קרבנותיה ליום מחר היא נקראת טבולת יום ארוך במסכת נדה (דף עא.) דומיא דכל מחוסרי כפרה הנקראים טבולי יום ארוך משעת טבילתם עד הערב שמש דליל הבאת קרבנותיהם למחרת (הכא נמי הוי טבולת יום ארוך משעת טבילה עד סוף יומי הבאת קרבנותיה): **כאן לתרומה** - בהערב שמש וליכא למימר כאן למעשר בהערב שמש דהא אמרן לעיל הא רחץ טהור דלא בעי הערב שמש ולענין טבול יום מה לי בר כפרה מה לי לאו בר כפרה:

(1 פרשתינו יב, ח. ואם-לא תמצא נדה ג' ש' ולקחה שתי-תרים או שני בגי יונה א'תד לעלה וא'תד לסטאת וכפר עליה הפהן וטהרה:

(2 יבמות עד עמוד ב. א'מר אב"י: תרי קראי כתיבי. ב'יולדת כתיב: "עד מלאת ימי טהרה", כיון ש'מלאו ימיה — טהרה. וכתיב: "וכפר עליה הפהן וטהרה". הא כיצד? פ'אן לתרומה, פ'אן ל'קדשים. ואיפ'ך א'נא! מ'סתברא קדש חמור, ש'פן פנקעכ"ס. א'דרבה תרומה חמורה, ש'פן מחפ"ז? ה'נך נפישן! רבא א'מר: פ'לא ה'נך נפישן לא מ'צית א'מרת, א'מר קרא: "וכפר עליה הפהן וטהרה", מ'לל ש'היא טמאה. ואי ס'לקא ד'עתה ב'קדשים, איקרי פ'אן: "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל". א'לא ש'מע מינה ב'תרומה.

סנהדרין פג עמוד ב. ומחוסר פפּרה מְנָלָן? אָמר רב הונא: דָּאָמר קרא "וכפֿר עֲלֶיהָ הִכְהֵן וְטִהַרְהָ". טִהַרְהָ, מְכַלֵּל שֶׁהִיא טִמְאָה. ואָמר מר: טִמְאָה שֶׁשִּׁימָשׁ – בְּמִיתָה.

זבחים יט עמוד ב. מחוסר כיפורים מגלן אמר רב הונא אמר קרא (ויקרא יב, ח) וכפר עליה הכהן וטהרה וטהרה מכלל שהיא טמאה:

(3) פרשתינו שם פסוק ד. וישלשים יום וישלשת ימים תשב בדמי טהרה בקל-קדש לא-תגַע ואל-המקדש לא תבא עד-מלאת ימי טהרה:

רש"י ד"ה בכל קדש. לרבות את התרומה, לפי שזו טבולת יום ארֶה, שֶׁטָבְלָה לְסוּף שְׁבַעַה וְאִין שִׁמְשָׁה מַעְרִיב לְטִהַרְהָ עַד שֶׁקִּיעַת הַחֶמֶה שֶׁל יוֹם אַרְבָּעִים שְׁלֹמֶהר תְּבִיא אֶת פִּפְרַת טִהַרְהָ: **לא תגע.** אֲזַהַרְהָ לֹאֲכֹל וְכו' כְּמוֹ שֶׁשְׁנוּיָה בִּיבְמוֹת (דף ע"ה):

(5) סנהדרין שם עמוד א. ואלו שְׁבַמִּיתָה – הָאוֹכֵל אֶת הַטָּבֵל, וְכֵהֵן טִמְאָה שֶׁאֲכָל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְזֶר שֶׁאֲכָל אֶת הַתְּרוּמָה, וְזֶר שֶׁשִּׁימָשׁ, וְטִמְאָה שֶׁשִּׁימָשׁ, וְטָבֹל יוֹם שֶׁשִּׁימָשׁ, וּמְחוֹסֵר בְּגָדִים, וּמְחוֹסֵר כִּפְרָה, וְשֶׁלֹּא רָסַץ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְשִׁתּוּי זֵינ, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ.

(8) רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ד. וכן טמא שֶׁטָבֵל וְעָבַד קֹדֶם שֶׁיַּעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה וְחֵיב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כא ו) "ולא יחללו שם אֱלֹהֵיהֶם". מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמָדוּ שֶׁזֶּה אֲזַהַרְהָ לְטָבֹל יוֹם שֶׁעָבַד שֶׁעֲדִין טִמְאָה הוּא שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב ז) "ובא השֶׁמֶשׁ וְטִהַר" מְכַלֵּל שֶׁעֲדִין לֹא טִהַר. אֲכָל מְחוֹסֵר כְּפוּרִים שֶׁעָבַד אֶף עַל פִּי שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה וְחָלַל הָרִי זֶה פְּטוּר:

שם הלכה ה. ומנין שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יב ח) "וכפֿר עֲלֶיהָ הִכְהֵן וְטִהַרְהָ". מְכַלֵּל שֶׁעֲדִין לֹא נִגְמְרָה טִהַרְהָ. וְהוּא הָדִין לְכָל מְחוֹסְרֵי כְּפוּרִים:

שם פרק ג הלכה ז. מעֲזֹרַת יִשְׂרָאֵל וּלְפָנִים אֲפִלוּ מְחוֹסֵר כְּפוּרִים לֹא יִכָּנס לְשֵׁם שֶׁעֲדִין לֹא טִהַר טִהַרְהָ גְמוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יב ח) "וכפֿר עֲלֶיהָ הִכְהֵן וְטִהַרְהָ" מְכַלֵּל שֶׁעֲדִין לֹא נִגְמְרָה טִהַרְהָ:

(11) רמב"ם ר"ה מחוסרי כפרה רפ"א. אַרְבָּעָה הֵן הַנִּקְרָאִין מְחוֹסְרֵי כִפְרָה. הַזֵּבָה. וְהַיֹּלֶדֶת. וְהַזֵּב. וְהַמִּצְרַע. וְלִמָּה נִקְרָאוּ מְחוֹסְרֵי כִפְרָה שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן אֶף עַל פִּי

שֶׁטִּהַר מִטִּמְאָתוֹ וְטָבֵל וְהָעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ עֲדִין הוּא חֹסֵר וְלֹא נִגְמְרָה טִהַרְתּוֹ כְּדִי לֵאכֹל בְּקִדְשִׁים עַד שֶׁיַּבִּיא קִרְבָּנוֹ. וְקֹדֶם שֶׁיַּבִּיא כִפְרָתוֹ אֲסוּר הוּא לֵאכֹל בְּקִדְשִׁים כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּפִסּוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין:

כותרת להלכות מחוסרי כיפורים. שיקריב הזבה כשתטהר קרבן, שתקריב היולדת כשתטהר קרבן, שיקריב הזב כשתטהר קרבן. אחר שיקריבו קרבנותיהן תגמר טהרתן.

(13) שו"ת הרדב"ז סי' א' תעט. שאלת ממני אודיעך על מה שכתב הרב פ"ד מה' ביאת מקדש וז"ל אבל מחוסר כפורים שעבד אע"פ שעבודתו פסולה הרי זה פטור ומנין שעבודתו פסולה שנאמר וכפר עליה הכהן וטהרה מכלל שעדיין לא נגמרה טהרתה וה"ה לכל מחוסרי כפורים. ואלו בהלכות סנהדרין מנה מחוסר כפורים בכלל חייבי מיתה בידי שמים:

תשובה טעות סופרים הוא שנפל בספרים בסנהדרין וכך צריך להיות מרובה בגדים. תדע שהרי מרובה בגדים הוא במיתה בידי שמים וא"כ י"ט הם והרב לא מנה אלא י"ח. וגם הרב בהלכות ביאת מקדש לא מנה מחוסר כפורים בכלל הלאוין. ואי קשיא הא קשיא דתניא בהדיא באלו הן הנשרפים ואלו שבמיתה כאוכל את הטבל וכו' ומני בכלל מחוסר כפורים ששמש ובעי עלה בגמ' מחוסר כפורים מנא לך ומייתי האי קרא גופיה ומסיק ואמר מר טמא ששמש במיתה וליכא למימר דלאו הלכתא היא דלא חזינן מאן דפליג עלה. ותו דמותבין מינה ומסקינן לה בתיובתא וזו היא התוספתא השנויה בזבחים אשר השיג ממנה הראב"ד ז"ל ואני חזקתי הקושיא ושאר מה שהקשה הראב"ד איכא לתרוצי דהא דאמרינן בברכות ובפרק ג' מינין עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפרה לאו לענין חיוב מיתה בידי שמים אמרינן אלא לענין שאסור ליכנס בעזרת ישראל ואפשר דאיסורו מן התורה אבל אין בו לא מלקות ולא מיתה כיון דטבל והעריב שמשו. וכן הא דאמרינן וטהרה ביולדת מכלל דעד השתא טמאה וה"ה לכל שאר מחוסרי כפרה לענין לחלל עבודה אמרינן ולא למיתה וכן דקדק הרב ז"ל בלשונו דגבי טבול יום כתב ובא השמש וטהר מכלל שעדיין לא טהר ע"כ וגבי מחוסר כפורים כתב מכלל שעדיין לא נגמרה טהרתה ע"כ משמע דטהורה היא אלא שעדיין לא נגמרה ולפיכך אין בו מיתה וכדין הוא דטבול יום שעדיין צריך הערב שמש והבאת קרבנות עדיין טמא הוא דכיון דמחוסר תרתי אבל מחוסר כפרה אינו מחוסר אלא אחת אין ראוי שיהיה במיתה אם עבד עבודה ולמאי דאתי

עלה משמע דסבר ז"ל דמחוסר כפורים דזב אי הוי כזב או לא הוי פלוגתא וה"ל לכל שאר מחוסרי כפרה ופסק הרב כמאן דאמר לאו כזב דמי והך תנא דמייתי בסנהדרין סבירא ליה כזב דמי וכייל לה בהדי הנך דהלכתא ניהו דטמא ששימש דהוי במיתה הלכתא היא וליכא מאן דפליג עליה ומש"ה מסקינן לה בתיובתא וטעמא דפסקא משום דלא חסר אלא חדא כדאמרן. והכי משמע פשטא דברייתא דמייתנין בריש פ"ב דזבחים דהוי פלוגתא דתנאי דתניא שרפה אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה מאי לאו בהא קא מיפלגי מר סבר מחוסר דזב כזב דמי ומר סבר לאו כזב דמי ואע"ג דדחי תלמודא לא דכ"ע כזב דמי והכא בהא קא מיפלגי וכו' לתרוצי לרבה דחי הכי כי היכי דלא תיקום מלתיה כתנאי ומתריצין אליביה קא סבר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ופירש"י ז"ל קא סבר רבה דדרשינן להאי שמעתתא וכו' משמע דסתם תלמודא לא סבר הכי והיינו דאמרינן בפשיטות ומחוסר כפורים דזב כזב דמי תנאי היא דתניא שרפה אונן וכו' משמע דפשיטא להו דהוי פלוגתא. וכן נראה מלשון התוספות שכתבו שם וז"ל ודוחק הוא לומר דכלהו ההיא דמעילה ודסוטה ורבנן דאבא שאול סברי כמאן דאמר מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ומשמע דפשיטא להו דאיכא מאן דאית ליה הכי ודוחק הוא לומר דכל הני אתיין כמאן דאמר אבל רבנן דאבא שאול לא הוי דוחק אי סבר כמאן דאמר לאו כזב דמי והיינו טעמיה דהרמב"ם ז"ל דפסק הכי דקיי"ל הלכה כרבנן לגבי אבא שאול. ועוד דבנזיר אמרינן דכ"ע מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי וכן אמרו דהוי פלוגתא דאמוראי בריש פרק כל הפסולין דאיתמר אזהרה לאוכל בשר קדש מנין ריש לקיש אמר בכל קדש לא תגע פי' מדכתיב עד מלאת ימי טהרה אבל אי מלאו תגע ואפי' היא מחוסרת כפרה הרי לך דסבר ר"ל מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ר' יוחנן תני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו מביאת מקדש מה להלן ענש והזהיר אף כאן ענש והזהיר דס"ל לר' יוחנן מחוסר כפורים דזב כזב דמי ופסק הרב כריש לקיש משום דתניא כותיה דר"ל כדאיתא התם. כללא דמילתא מחוסר כפורים אי הוי כזב או לא תליא בפלוגתא דתנאי ואמוראי ופסק הרב כמאן דאמר לאו כזב דמי מטעמי דאמרן והא דתניא באלו הן הנשרפין דמני למחוסר כפורים בהדי חייב מיתה בידי שמים אתיא כמ"ד מחוסר כפורים לאו כזב דמי וטמא ששימש לכ"ע היא ומינהפרכינן ומסקינן לה בתיובתא ולא מצי לשנויי תנאי היא. וא"ת למ"ד כזב דמי תרי קראי למה לי דהא אמרינן עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים וכתביב וטהרה מכלל דאכתי טמאה כבר הקשו זה בתוספות פ"ב דזבחים עיין שם. אבל מאן דאמר לאו כזב דמי לא קשה דהא דקאמר עוד טומאתו בו לרבות מחוסר

כפורים לענין חלול עבודה היא ולא לענין מיתה וקרא דוטהרה מכלל דעד השתא טמאה היא לא דריש ליה הכי אלא איפכא דרשינן מדכתיב עד מלאת ימי טהרה משמע דטהרתה תליא בימים ולא בהבאת הקרבנות וטהרה דסיפא לא דריש ליה:

ספר מעשה נסים ס"ג. ואמנם מה שהקשית על דעתו ז"ל (של הרמב"ם) הצודקת אשר מנה טבול יום ומחוסר כפורים זולת טמא, וחשבת כי המה ענפים מטומאה זהו טעות נגלה כי הטומאה מסתלקת בסבילה כאשר אמר יתברך תמיד ורחץ במים וטהר ואם נאמר עליהם בשילוח מה שיוורה שהם טמאים אין הכוונה אך כי חסר להם הטהרה השלימה אשר ישלימם באיזה ענינים.

ביאור הרי"ף פ' פערלא לרס"ג חלק ג עונש נה. והיינו משום דבטבול יום באה בקרא אזהרה מיוחדת בפיע בפ"ע משא"כ במחוסר כפורים שלא נאמרה בו אזהרה בפ"ע אלא דגלי קרא דעדיין הוא בכלל טמא, וא"כ אין לנו למנותו בפ"ע, ועוד דעדיפא מינה ס"ל להרמב"ם ז"ל דמחוסר כפורים שעבד במקדש פטור ולא מתחייב על זה לא מלקות ולא מיתה אלא שעבודתו מחוללת כטמא שעבד כמבואר בדבריו (שם הלכות ביאת מקדש) עיי"ש ובהשגת הראב"ד ז"ל ובכ"מ שם.

14) נזיר מה עמוד א. דתנא: "טמא יהיה" — לרבות טבול יום, "עוד טומאתו בו" — לרבות מחוסר כפרה.

מכות ח עמוד ב. "טמא יהיה" — לרבות טבול יום, "טומאתו בו" — לרבות מחוסר כפורים

15) חקת יט, יג. כָּל־הַנֶּגֶץ בְּמַת בְּנִפְשׁוֹ הָאֵלֶם אֲשֶׁר־יָמֹות וְלֹא יִתְחַטֵּא אֶת־מִשְׁכָּנוֹ יִהְיֶה טָמֵא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נָזַה לֹא־זָרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טָמֵאָתוֹ כּוּ:

15* פירוש המשניות להרמב"ם פרק זבחים רפ"ב.
כל הזבחים שקבל דמן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים כו': נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול כו':
נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד כו': כל מי שאינו כהן נקרא זר שנאמר וזר לא יקרב אליכם. והזר הקרב יומת. אונן נקרא האדם שימות לו מת שחייב עליו אבלות ויום המיתה בלבד הוא אונן מדאורייתא ואסור לו לאכול בקדשים כל זמן שהוא באנינות שכן כתוב בתורה ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום וכן אינו עובד אלא אם היה כ"ג שהוא מקריב אונן כמו שנתבאר בסוף

הוריות. וטבול יום לא נגמרה טהרתו עד הערב שנאמר ובא השמש וטהר ולפיכך אינו עובד. ומחוסר בגדים הוא כהן הדיוט שלא יהא בפחות מד' בגדים והם כתונת ומכנסים מצנפת ואבנט וכ"ג בפחות מח' בגדים והם ארבעה הנזכרים מוסף עליהן ציץ וחשן ואפוד ומעיל ואלו הן הנקראים בגדי זהב כמו שנתבאר בכפורים ונאמר וחגרת אותם אבנט אהרן ובניו ואומר והיתה להם כהונה לחקת עולם ואמרו בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם ודע כי כמו שמחוסר בגדים פסול כן מיותר בגדים פסול ואפילו מוסף כל שהוא בבגדיו וראוי עלי לזכור בכאן שכהן אסור לעבוד בתפילין של יד לפי שהן חוצצין בין הבגד לגופו ורחמנא אמר יהיו על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינם לבין בשרו אבל של ראש הן על השער בין הציץ והמצנפת ואינן מתכסין במצנפת. ומחוסר כפורים הוא הזב והזבה והמצורע והיולדת כשנגמרה טהרת כל אחד מהן קודם הבאת קרבנו המיוחד לו כמו שאמרנו הוא הנקרא מחוסר כפורים ואסור לו לאכול קדשים עד שיביא כפרתו כמו שבארנו בסדרים שלפנינו ומצאנו הכתוב אומר במחוסר כפרה שהוא מחוסר טהרה ולפיכך הוא פסול לעבודה שכך אמר רחמנא ביולדת שהיא מחוסרת כפרה וכפר עליה הכהן וטהרה מכלל שהיא טמאה קודם לכן. ושלא רחוק ידים ורגלים ג"כ פסול שנאמר ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם בבואם אל אהל מועד חקת עולם לו ולזרעו לדורותם ואמר עוד בבגדים חקת עולם כמו שזכרנו ולפיכך כמו שמחוסר בגדים פסול כמו שזכרנו כן מי שלא רחוק ידים ורגלים. והואיל וזכרתי קדוש ידים ורגלים אזכיר סדר עשייתן וענין הכרחי מדינו. סדר עשייתו שישים ידו הימנית על רגלו הימנית וידו השמאלית על רגלו השמאלית ומשלח המים מן הכיור עליהם וחוכך רגלו בידו בשעת רחיצה והוא כפוף לא ישב על הקרקע שאין ישיבה במקדש שנאמר לעמוד לשרת בשם ה'. לעמוד לפני ה' לשרתו ואסור לרחוק בכיור עצמו שנאמר ממנו ולא בתוכו ולא יהיה בכיור מים פחות ממה שיספיק לד' כהנים שנאמר ורחצו אהרן ובניו ממנו והיו בני אהרן אלעזר ואיתמר ופינחס ואין צריך שיהיו מימי הכיור מן המעיין רק כל המים כשרים ואם קידש ידיו ורגליו וחשך עליו היום חייב ממחרת לקדש שנית לפי שידיו נפסלו בלינה ואם הוציא ידיו חוץ לחומת העזרה אינו חייב

לקדש שנית ואם יצא כל גופו מקדש שנית ואם נטמא ידיו מטבילים והם טהורים כמו שנבאר במקומות מסדר טהרות ואינו חייב לקדש שנית (וכבר זכרנו לך ביומא שכל המשתין אפילו נטמא גופו יטבול ואינו מקדש שנית) [ואם נטמא גופו יטבול ויקדש שנית וכבר זכרתי לך ביומא שכל המשתין מקדש שנית] וכבר נתבאר מי שמקדש שנית. ואחזור להשלים הפירוש אמר ערל ונאמר ביחזקאל כל בן נכר ערל לב וערל בשר נתן הערל כמו בן נכר שהוא פסול בלי ספק ומה שאמר טמא כגון שנטמא באיזה דבר מן הטומאות כמו שיתבאר חלקיהן בסדר טהרות. יושב שנאמר לעמוד לשרת שלא תהיה עבודה אלא מעומד וכשם שאין בין ידיו ובין הכלי חציצה כך לא תהא בין רגליו ובין הארץ חציצה. אמרו רצפה מקדשת וכלי שרת מקדשין ר"ל העזרה תקדש הנכנס בתוכה כמו שמקדשין כלי שרת הדבר הנכנס בהן מה כלי שרת אין דבר חוצץ בינו לבין הכלי אף קרקע לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה בין שיהא החוצץ כלי או אדם או בהמה והעבודה לא תהא אלא בימין ר"ל קבלת הדם וזריקתו והוא מה שאמר כ"מ שנא' בו יד אינה אלא ימין [אצבע אינו אלא ימין] וזה בענייני העבודה בלבד הוא מה שאומרים כ"מ שהוא אומר יד סתם הוא ימין ור"ש אומר הואיל ואינו אומר בקבלת יד אלא ולקח מדם הפר ולקחת מדם אם קבל בשמאל כשר וחכמים אינן למדין אלא מן האצבע לפי שנאמר בקבלה אצבע וזה ענין מה שאמר ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן שלא תהא קבלה אלא בימין. נשפך על הרצפה ואספו פסול ר"ל אם שתת מצואר הזבח על הארץ מפני שצוה השם שתהא קבלת הדם מצואר הזבח שנאמר ולקח מדם הפר וכפר ואין ר"ל מקצת הדם לפי שכבר צוה לקבל כל הדם שנאמר ואת כל דם הפר אלא ר"ל מה שזכרנו דם מהפר יקבלנו מדם הפר ולא מדם העור ולא מדם התמצית. וסדר שחיטת קדשים הואיל וזכרנו אותו זהו שיאחזו הצואר ומושך הסימנים והוורידין לחוץ עד שיהיו כנגד אויר המזרק ושוחט כדי שיכניס הדם כולו בכלי והוא מה שאמר צריך שיתן הוורידין לתוך הכלי וכשנצייר המזבח בסדר הזה במסכת מדות יתבאר לך צורת הכבש והיסוד וזולתן מכלי המקדש ומקומותם ועוד נזכיר מזה קצת במסכתא זו: ומה שאמר בכאן פסול ר"ל הבשר אבל הבעלים מתכפרים וזה הבשר אינו נאכל לפי שמאחר שהגיע הדם

למזבח נתכפרו הבעלים ואם אירע פסול ושינוי בבשר אחר כן אינו מחוסר כפרה וסמך זה למה שנאמר ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע הדם למזבח נתכפרו הבעלים אמרו לכפרה נתתיו ולא לאכילה ר"ל אסור לאכול הבשר כשאירע בו שינוי וכבר נתבאר בתוספתא דזבחים (פי"ב) שערל ויושב ואונן ובעל מום שעבדו באזהרה ולא במיתה. ודע שהמזבח י' אמות גבהו כפי מה שיתבאר אחר זה והוא רשום באמצעיתו בחוט הסיקרא וכל מה שזורקין מדמי הקרבנות בה' אמות העליונות שהם למעלה מהרשום הזה נקראים הנתנין למעלה וכל מה שזורקין למטה מן החוט הם הנתנין למטן ובפ' שלישי ממדות (מא.) אמרו במזבח וחוטשל סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים ועוד יתבאר במסכתא זו איזה מן הקרבנות דמן ניתן למעלה ואיזה דמן ניתן למטה. והנתנין בחוץ הם הקרבנות שזורקים דמן על מזבח החיצון והנתנין בפנים הוא שזורקין דמן על מזבח הפנימי או אל מבית קודש הקדשים כמו שיתבאר בחמישי מן המסכתא הזאת ומה שאמר אין בו כרת ר"ל מי שאכל מן הבשר הזה שאירע בזריקת דמו השנוי הזה אינו חייב כרת ואין הלכה כרבי שמעון:

16 רמב"ם הלכות פסולי המקדשים פרק יח הלכה יד. מפי השמועה למדו שזו אזהרה לטמא שלא יאכל קדש קדש קדש. והאכל קדש אחר שטבל קדש שיערב שמשו קדש שיערב פפרתו לוקה. ואינו חייב פרת שנגאמר (ויקרא ז כ) "וטמאתו עליו" עד שתהיה כל טמאתו עליו:

17 השגות הראב"ד להלכות ביאת המקדש פרק ד שם. וחילל ה"ז פטור. א"א והא אמרינן במכות עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כיפורים ועוד מבהונות של מצורע דאמרינן בזבחים עשה שיש בו כרת הוא וכל שכן בביאת כולו ועוד וטהרה כתיב ביולדת מכלל דעד השתא טמאה היא ואמרינן בזבחים מחוסר כפורים דזב כזב דמי ובתוספתא דזבחים מונה אותו עם אותן שבמיתה:

השגות הראב"ד הלכות ביאת המקדש פרק ג הלכה ט. או מחוסר כפורים. א"א זה שבשם מחוסר כפורים שנכנס למחנה שכינה דהיינו משער נקנור ולפנים יש בו כרת ובתוס' דכלים תניא כל הטמאים שנכנסו לפנים משער נקנור אפילו הם מחוסרי כפרה הרי אלו חייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת:

20 כסף משנה הלכות ביאת המקדש פרק ג הלכה ט. ומ"ש או מחוסר כפורים שנכנס לעזרת ישראל, וכתב עליו הראב"ד זה שיבוש דמחוסר כפורים שנכנס למחנה שכינה וכו'. ותמהני למה הלך להביא ראיה מהתוספתא והניח מלהביא מדתניא בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כז:): מחוסרי כפרה שנכנסו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת. ולשיב דברי רבינו י"ל דמשמע בפרק שני דזבחים (דף י"ז): דאיכא תנא דסבר מחוסר כפורים לאו כזב דמי ואע"ג דקאמר התם לא דכ"ע [מחוסר כפורים דזב] כזב דמי והכא בהא קא מיפלגי וכו' האי דחייב בעלמא היא אבל קושטא דמילתא דפלוגתא היא וכדמוכח קצת בפ' ג' מינין וההיא דתוספתא וההיא דהקומץ רבה כמ"ד מחוסר כפרה דזב כזב דמי ורבינו פסק כמ"ד לאו כזב דמי ומכל מקום צריך טעם למה פסק כן. ובפרק י"ח מהלכות פסולי המוקדשים כתב האוכל קדש אחר שטבל קודם שיעריב שמשו או קודם שיביא כפרתו לוקה ואינו חייב כרת שנאמר וטומאתו עליו עד שתהיה כל טומאתו עליו עכ"ל. ודרשא זו דטומאתו עליו באיזה מקום מיייתי לה ועלה סמך רבינו גם בכאן. אחר כך מצאתי להר"י קורקוס ז"ל שכתב דטעמיה משום דבפרק שני דזבחים x בעינן לאוקמיה פלוגתא דרבנן ויוסף הבבלי בהכי ומוקי רבנן כמ"ד לאו כזב דמי גם רבי יוחנן הכי ס"ל גבי טבול יום וכל שכן גבי מחוסר כפורים ותו דבפ' ג' מינין אמרינן דכ"ע מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי גם בסמוך כתבתי בשם רבינו שמשון דתנא דכלים צ"ל דסבר לאו כזב דמי ותני לה גבי הלכתא פסיקתא גם סוגיא דמעילה ובסוטה דרבנן דפליגי אאבא שאול סברי לאו כזב דמי כאשר כתוב שם בתוספתא דלשיטת רש"י צ"ל כן ושיטת רבינו עד כאן לשונו:

רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יט הלכה ב. כל מחייבין מיתה בידים שמים שיהן בלא תעשה ויש בהן מעשה שלוקין עליהן שמונה עשר ואלו הן..... יא) זר ששמש במקדש. יב) מחוסר בגדים הרי הוא כזר ולוקה אם עבד.

כסף משנה שם. כל מחייבי מיתה בידים וכו'. הכי נמנו בברייתא בסוף הנשרפין (סנהדרין דף פ"ג) ומייתי לה מקראי דהווי במיתה. ועל מה שמנה רבינו בכלל מחייבי מיתה בידים שלוקין עליו מחוסר כפורים ששימש יש לתמוה שבפרק ד' מהלכות ביאת המקדש כתב שאע"פ שעבודתו פסולה וחילל הרי זה פטור וכתב

לקודש דליכא אלא לאו אע"ג דאל המקדש לא תבא הוי בכרת ועוד מה שפי' בקונטרס לענין למנות בו ראשון ושני לקדש תימא הלא טבול יום אין מונין בו ראשון ושני לטומאה [וכ"ש מחוסר כפורים] ועוד הא תנן במסכת מעילה (דף ח.) חטאת העוף כו' הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ודייק בגמ' ליפסל אין לטומי' לא ורבינו תם היה אומר דלא נקט פסול במחוסר כפורים אלא אגב טבול יום והקשה לו הרב רבינו חיים מהא דבסוטה פרק כשם (ד' כט.) אמרי' מנין לרביעי בקודש שהוא פסול ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקודש משמע פסול אין טמא לא ועוד אי מונין בו ראשון ושני א"כ יעשה רביעי חמישי בקודש מק"ו ומיהו יש לומר בזה דחמישי אין ללמוד דמן הדין הוה למימר דיו כתרומה אי לאו משום דמפרך ק"ו ודי לנו במעלה אחת יותר מתרומה שיעשה רביעי ומיהו עוד קשה מהא דתנן בפ' בתרא דנדה (דף עא:) היושבת על דם טוהר (היתה) מערה מים לפסח חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים ומוקי לה בגמ' כאבא שאול דאמר טבול יום תחלה לקודש משמע אבל לרבנן לא ודוחק לומר ככולהו ההיא דמעילה ודסוטה ורבנן דאבא שאול סברי כמ"ד מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ומפרש הרב ר' חיים דנפקא מינה לענין פסח הבא בטומאה דתנן (פסחים דף צה:) לא יאכלו ממנו זבין וזבות דלמ"ד מחוסר כפורים דזב כזב דמי אין שוחטין וזורקין עליו דלא אישתראי בצבור אלא טמא מת וה"ה טמא שרץ דאין טומאה יוצאה מגופו בק"ו ממת כדאיתא לקמן ומ"ד לאו כזב דמי שוחטין והכי מוכח בהדיא בפרק שני דכריתות (דף י.) ועוד דנפקא מינה לענין טומאה דחוייה בצבור (לקמן ובחיים דף לב:)

שם הלכות מאכלות אסורות פרק י הלכה ב. ראה בסוף.

(25) לקוטי שיחות חלק ז עמוד 86. ראה בסוף.

שה"ג. זבחים יז עמוד ב. קסבר מחוסר כפורים דזב
 כזב דמי ומחוסר כפורים דזב כזב דמי תנאי היא דתניא
 שרפה אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הבבלי אומר
 אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה מאי לאו בהא
 קמיפלגי מר סבר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ומר סבר
 לאו כזב דמי לא דכולי עלמא כזב דמי והכא בהא
 קמיפלגי דכתיב (במדבר יט, יט) והזה הסהור מכלל
 שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מר סבר
 טומאה דכל התורה כולה ומר סבר טומאה דהך פרשה.

רש"י ד"ה מחוסר כפורים דזב כזב - ה"ה למצורע אלא חד מנייהו נקט מחוסר כפורים דזב כזב דמי לענין קדשים שלא הותר אצלו הוה ליה כאילו לא טבל ואם אכלו חייב כרת או אם נגע בהו טמאן למנות בהן ראשון ושני לכך לא קלשה טומאה אצל קדשים כלל:

תוס' ד"ה קסבר רבה מחוסר כפורים דזב כזב דמי -
הכי נמי אית ליה פרק שני דכריתות (דף י.) ופירש בקונט' לענין קדשים שלא הותר אצלן הוה ליה כאילו לא טבל ואם אכלן חייב כרת או אם נגע בהן טמאן למנות בהן ראשון ושני וקשה לפירושו דאם כן למ"ד לאו כזב דמי לית ביה כרת ובריש מסכת כלים תנן בהדיא דמחוסר כפורים שנכנס למקדש חייב דתנן עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייב חטאת וכן בהדיא דפרק אלו הן הגולין (מכות דף ח:) ושלשה מינין (נזיר מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים ובהקומץ רבה (מנחות דף כז:) מחוסר כפרה שנכנס לפניו ממחיצתו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ואיתקש קודש למקדש בהערל (יבמות עה.) ובמכות (דף יד.) ובשבועות (דף ז.) ודוחק לומר דכל הני אתיין כמאן דאמר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ועוד דבהדיא סוגיא דנזיר וטמא יהיה לרבות טבול יום דכ"ע מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ואפילו הכי מרבה התם כרת למקדש במחוסר כפורים ומיהו פלוגתא דאמוראי איכא ריש פ' כל הפסולין (לקמן זבחים לב: לג:) אית דאמרי הא דאיתקש קודש למקדש היינו אפילו לכרת דביאה במקצת שמה ביאה כמו נגיעה ואית דאמרי לענין מלקות דוקא איתמר ומוקי לה בכל קדש לא תגע אזהרה לנוגע

טהר כנגד דם הנדה ואינו מטמא, והשם גזר על הנזכר כמספר הימים שתשלם צורתו בבטן והנקה כפלים, וזה דבר ברור ומנסה. ולפי דעתי כי טעם טהרה - נקיון, כלישון "זהב טהור" (שמות כה לט) - צרף ומזקק, וכן "וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אתם" (מלאכי ג ג). והענין כי צנה פולדת זכר שתטמא שבעה כנדתה, כי המנהג שתהיה שופעת דם מן המקור, וצנה שתוחל עוד שלשים ושלשה ימים תשב בביתה לנקות גופה, כי בכל אלה תוציא תמצית הדמים והלחות העכורות המעפשות הבאות מתמצית הדם, ואז תנקה מלדה ומבטן ומהריון ותבא בית ה'. ורבותינו קבלו ושהיה טהורה לבעלה בימים האלו, מפני שאמר בשבעה שהם ימי נדת דוּתָהּ, ובאלה אמר שתטמא לקדש ולמקדש, לא לחלין ולא לבעל, וכמו שאמרו (חולין לא), בעלה חלין הוא.

רבינו בחיי. תשב. פירש רש"י ז"ל אין לשון ישיבה אלא לשון עכבה כמו (דברים א' מ"ו) ותשוב בקדש ימים רבים. ושעור הכתוב ושלשים יום ושלשת ימים תמתין עד שלא תגע בכל קדש ולא תבא למקדש, אע"פ שהם ימי טוהר אצל הבעל, וזה טעם בדמי טהרה, לומר שאע"פ שרואה טהורה. והרמב"ן ז"ל פירש תשב לשון תשמיש, כמו (הושע ג' ג') ימים רבים תשבי לי לא תזני ולא תהיי לאיש, כי האשה השוכבת עם בעלה תקרא יושבת לו, וכלפי שאמר בשבעה וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוּתָהּ, שתטמא לבעל ולקדשים כל שבעת ימים, אמר כי אחרי השבעה תשב לבעלה שלשים ושלשה ימים בדמי טוהר, אבל לא תגע בקדש ולא תבא למקדש אע"פ שלא תראה, ותשב עם בעלה אע"פ שתראה. כי רז"ל יש להם קבלה שהיולדת טהורה אחר השבעה לחולין ולבעל בספירות שבעה נקיים, וזהו שאמר בשבעה כימי נדת דוּתָהּ תטמא, ובימים אלה אמר שתטמא לקדש ולמקדש לא לחולין ולא לבעל.

טור הארוך. תשב על דמי טהרה. פרש"י לשון עיכוב פ' תתעכב מליגע בקודש וליכנס במקדש אע"פ שהם ימי טוהר אצל בעלה ולכך אמר בדמי טהרה שאע"פ שהם ימי טוהר לבעלה לא תגע לקדש ולא תכנס למקדש. וכתב הרמב"ן ויתכן כי לשון תשב כאן הוא כמו ימים רבים תשבי לי לא תזני לי ולא תהי לאיש כי האשה השוכבת עם בעלה תקרא יושבת לו ולפי שאמר בשבעה

וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוּתָהּ שתטמא לבעלה ולקדשים אמר כי אחרי שבעה תשב לבעלה ל"ג ימים בדמי טוהר אבל לא תגע בקודש ולא תבא אל המקדש אע"פ שלא תראה ותשב לבעלה אע"פ שתראה. והנכון בעיני כי האשה בימי ראייתה תקרא נדה בעבור שינדוה וירחיקוה מכל בני אדם ויושבת בדד לא תספר עם בני אדם כי גם דבורה טמא אצלם והעפר אשר תדרוך טמא להם כעפר רקבובית של מת וגם מבטה מוליד היזק ולכך החמירה תורה במושב נדה ובמשכבה יותר מן המגע וכן אמר הכתוב במצורע בדד ישב מחוץ למחנה מושבו ולא אמר בו כשאר הטמאים ויצא אל מחוץ למחנה ולא יבא אל תוך המחנה אלא הזכיר בו ישיבה שלא ילך כלל כי ריחו והבלו מזיקים ולכך אמר הכתוב בכאן כי ל"ג ימים תשב בדמי טהרה על מושבה אשר ישבה בימי נדות הלידה והזהיר בלאו שלא תגע בקודש ולא תבא במקדש:

(28) רש"י יבמות עד כעמוד ב ד"ה כיון שמלאו ימיה - ארבעים לזכר ושמונים לנקבה טהרה והוא הערב שמש שלה דמשעת טבילה לסוף שבעה לזכר ושבעים לנקבה עד אור הבאת קרבנותיה ליום מחר היא נקראת טבולת יום ארוך במסכת נדה (דף עא.) דומיא דכל מחוסרי כפרה הנקראים טבולי יום ארוך משעת טבילתם עד הערב שמש דליל הבאת קרבנותיהם למחרת (הכא נמי הוי טבולת יום ארוך משעת טבילה עד סוף יומי הבאת קרבנותיה):

(29) יבמות שם. אמר אב"י: תרי קראי פתיבי. פולדת פתיב: "עד מלאת ימי טהרה", פיון ששלאו ימיה — טהרה. וקתיב: "וכפר עליה הפה וטהרה". הא פיצד? כאן לתרומה, כאן לקדשים.

(30) רש"י יבמות עה עמוד א ד"ה וטמא - במים יובא וטמא אף לאחר ביאת המים קראו טמא:

רש"י שם עד עמוד ב ד"ה קרי כאן והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל - והאי מחוסר כפורים טמא מקרי כדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה:

(33) פרשתינו יב, ז והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה מקור דמיה זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה:

רש"י ד"ה וטהרה. מקלל ששעד כאן קרויה טמאה:

34) פרשתינו יב, ז. והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה ממקור דמיה זאת תורת הילד לזכר או לנקבה:

רש"י ד"ה והקריבו. למדך שאין מעכבה לאכל בקדשים אלא אחד מהם, ואי זה הוא? זה חטאת, שנאמר וכפר עליה הבהן וטהרה, מי שהוא בא לכפר, בו הטהרה תלויה: **ד"ה וטהרה.** מקלל שעד כאן קרויה טמאה:

פסוק ח. ואם-לא תמצא נדה בי שה' ולקחה שתי-תרים או שגל בגי יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הבהן וטהרה:

רש"י ד"ה אחד לעלה ואחד לחטאת. לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקריבה חטאת קודם לעולה, כך שנינו בנזבחים בפרק כל התדיר (זבחים צ"א):

נחלת יעקב. אגב באתי להודיע מ"ש הרב בדיבור שלפני זה שנאמר וכפר עליה הכהן וטהרה תיבת הכהן הוא ט"ס שהרי בזה הפסוק לא כתיב וטהרה.

צידה לדרך. רש"י ד"ה והקריבו. ואיזהו זה חטאת שנאמר (להלן פסוק ח) וכפר עליה הכהן וטהרה וכו'. בנוסחת לשון זה מביא נמי הרא"ם ז"ל. ותמה אני עליו איך לא הרגיש דמלת "הכהן" טעות היא, שהרי בתורת כהנים (תזריע פרש' א ג-ה) אשר רש"י הוציא משם דברים הללו דריש ליה מקרא וכפר עליה וטהרה דאיירי ביה שלא כתוב ביה הכהן רק בפסוק שלאחריו. שוב מצאתי מי שכתב כמה טעמים לקיים נוסחת לשון זה וכפר עליה הכהן וטהרה וכו', ולא נהירא לי מאחר שבתורת כהנים ליתא:

דעת זקנים. וכפר עליה הכהן. יש לפרשו לשון נקיון כמו שהוא דכפר ידה בגלימא דחבריה וכן וכפר על המטהר דמצורע וכן וכפר על הבית דנגעים וכן וכפר עליו דגבי זב דבכל אלו לאו כפרה ממש דחטא שייך בהו אע"ג דעל עבירות נגעים באין מ"מ הא איכפר בנגעים ויולדת אע"פ שאמרו רז"ל שחוטאת בשעה שכורעת לילד נודרת שלא תזקק עוד לבעלה מ"מ לפי פשטיה דקרא לא משמע שיהא קרבנה בא על חטא ואין וכפר אלא נקיות כמו וחטאת את הבית:

שה"ג* וישלח לב, כא. ואמרתם גם הנה עבדת יעקב אחרינו כִּי-אִמֶּר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בְּמִנְחָה הַהִלַּכְתָּ לְפָנָי וְאַחֲרֵי-כֵן אָרָאָה פָּנָיו אוֹלִי יֵשָׁא פָּנָי:

רש"י ד"ה אכפרה פניו - אבטל רגזו; וכן וכפר ברייתכם את מנות (ישעיהו כ"ח), לא תוכלי כפרה (שם מ"ז). ונראה בעיניי שכל כפרה שאצל עון וחטא ואצל פנים כלן לשון קנים וטהרה הו, ולשון ארמי הוא, וטהרה בתלמוד וכפר ידה, בעי לכפורי ידי בטהרה גברא, וגם בלשון המקרא נקראים המזרקים של קדש כפורי זקב (עזרא א'), על שם שהבהן מקנש ידיו בהן בשפת המזרק:

בענינו למה במיילדת מייבת להביא קרבן חטאת.

ראב"ע. ויש אוצרים שטעם הכבש לעולה שמה עלתה שום מחשבה על רוחה בשעת לידתה מרוב צער, חטאת שמה דברה בפיה.

רמב"ן. והקריבו לפני ה' וכפר עליה וטהרה ממקור דמיה יאמר שתקריב פֶּכֶר נִפְשָׁהּ לִפְנֵי ה' שתטהר ממקור דמיה, כי האשה בלדתה תהיה לה מעין נרפס ומקור משחת, ואחרי עמדה בימי הנקיון או בימי יצירת הנלד לזכר או לנקבה, תביא פֶּכֶר נִפְשָׁהּ שֶׁיִצְמַד מִקוּרָה ושתטהר, כי השם יתעלה רופא כל בשר ומפליא לעשות. ורבותינו אמרו (נדה לא), בִּשְׂעָה שְׁפוּרַעַת לִילֵד קוֹפָצַת ונשבעת "לא אֶזְקַק עוֹד לִבְעָלִי". ועקר הפונה בזה כי בעבור שהיא נשבעת מתוך הצער, ואין השבועה ראויה להתקיים מפני היותה משעבדת לבעלה, רצתה התורה לכפר לה מעלות רוחה. ומחשבות השם יתברך עמקות ורחמיו מרבים, שהוא רוצה להצדיק בריותיו:

39) בראשית ג, טז. אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הָרְגָה אֶרְגֶּה עֲצוֹנָהּ וְהָרְגָה בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישׁוֹ תִּשְׁוָקְתֶּם וְהָיָה יְמֻשְׁלָהּ:

רש"י ד"ה עצבונך. זה צער גדול בנים (עירובין ק'): **והרנך.** זה צער העבור: **בעצב תלדי בנים.** זה צער הלדה:

רבינו בחיי כאן. וכפר עליה. אין לשון כפרה נופל כי אם על החטא, ולפיכך קרבן זה של יולדת מחודש כקרבן הנזיר, כי מה חטאה בזמן הלידה שתצריכנה התורה קרבן, ואם זה הקרבן הוא על שבאה בסכנה ונצלה מהמיתה, היה ראוי לה שתיבא תודה, ולמה תביא עולה וחטאת.

ויתכן לפרש שאין הקרבן הזה מצד חטא של עצמה רק מצד אמה שהיא היתה אם כל חי, כי לולא החטא ההוא היה האדם מוליד עם אשתו שלא בדרך תאוה וחשק אלא בדרך הטבע הגמור, כטבע האילן המוציא פירותיו בכל שנה שלא בתאוה, והיולדת הזו כאמה בתה במעשה החטא, כי הענפים הם מקולקלים בקלקול השורש, ועל כן יצריכנה הכתוב קרבן לכפר על החטא הקדמוני, שכן נצטוו בסבת אותו החטא על שלש מצות, והן נדה וחלה והדלקת הנר. ולפי שהחטא ההוא היה תחלה במחשבה ואח"כ במעשה ומפני זה הזכיר בקרבן יולדת אחד לעולה ואחד לחטאת, כנגד חטא המחשבה וחטא המעשה, ומפני זה הקדים עולה לחטאת, מה שאין כן בשאר הקרבנות שהחטאת קודמת לעולה בכולן, וזה ששנינו בזבחים אחד לעולה ואחד לחטאת, לא הקדימו הכתוב אלא למקראה, והכוונה שלא הקדים הכתוב עולה לחטאת להיותה קודמת במעשה. אבל הענין הקדימה במקראה הוא מטעם זה, לרמוז על חטא המחשבה ההיא שקדם לחטא המעשה, ולדעת רז"ל חטא היולדת הוא שעברה על השבועה, ממה שאמרו בשעה שהיא כורעת לילד קופצת ונשבעת לא אזקק עוד לבעלי, ולפי שהיא נשבעת מתוך הצער ואין השבועה ראויה שתתקיים מפני שהיא משועבדת לבעלה, על כן יצריכנה הכתוב קרבן לכפר על חטא המחשבה.

כלי יקר כאן. וכפר עליה הכהן וטהרה. כפרה זו היא על עון הקדום של חוה שגרם לה צער הלידה ומתוך צערה אולי הטיחה דברים כלפי מעלה לאמר א"כ למה זה אנכי הרה עמל ויסורין, וראיה ממ"ש וטהרה ממקור דמיה מן אותו מקור נפתח לחטאת ולנדה כי הוא גרם לה כל זה והיינו עון חוה כאמור, גם לשון דמיה כולל העון מלשון דמיהם (ויקרא כ כז). וי"א שכפרה זו על השבועה, שנשבעת שלא להזדקק לבעלה משעה שכורעת לילד (נדה לא:). לפיכך היולדת זכר מתחרטת מהרה מרוב שמחה ע"כ כפרתה ממהרת לבא אבל היולדת נקיבה מצטערת ואינה מתחרטת מהרה ע"כ כפרתה מתאחרת ואע"פ שאין השבועה חלה כלל דאל"כ איך מותרת לבעלה אחר ז' לזכר וי"ד לנקיבה בלא כפרה שהרי הבאת הכפרה אחר מ' לזכר ופ' לנקיבה, כי באמת אין כאן שבועה כי אין הדבר בידה שהרי היא משועבדת לבעלה ודומה למי שנשבע שאינו רוצה לפרוע חובו, מ"מ צריכה כפרה על שהוציאה מפיה השבועה והרהרה בלבה לקרא תגר על ה' מתוך צערה ע"כ קרבנה חטאת לכפר על חטא המעשה כי עקימת שפתיה חשוב כמעשה,

ועולה על הרהור הלב, ויש כדמות רמז לזה ממ"ש וטהרה ממקור דמיה שאם נשבעה בכעסה ודאי רתיחת הדמים היה סבה לזה כי המה סבה לכל כעס וכל כעס מקורו מן הדמים ורתיחתן ע"כ אמר וטהרה ממקור דמיה.

(41) צפנת פענח הלכות איסורי ביאה סג עמוד ד. ראה בסוף.

(42) פרש"י פרשתינו כימי נדת דותה תטמא. פסדר פל טמאה האמונה בנדה מטמאה בטמאת לידה, נאפלו נפתח הקבר בלא דם (שם כ"א):

(43) שמיני יא, מג-מד. אלהיך שקצו את נפשתיכם בכל השגרין ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם: כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השגרין הרמש עליהם:

(45) מנחות ד עמוד ב. א"ר ירמיה מצינו שחלק הכתוב בין מכפרים ובין מכשירין מכפרין אית בהו דאתו לאחר מיתה מכשירין לית בהו דאתו לאחר מיתה דתנן האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה

רש"י ד"ה לא יביאו יורשין חטאתה - דזו אחת מחמש חטאות המתות חטאת שמתו בעליה וחטאת יולדת מכשיר הוא כדאמרינן בכריתות בפ' דם שחיטה (דף כו.) מפני שמכשרתה לאכול בקדשים ומדחטאתה להכשיר עולתה לכפר כדכתיב (ויקרא יב) ביולדת אחד לחטאת ואחד לעולה אלמא מכפרין קרבי מכשירין לא קרבי הכי נמי מכפרין בשלא לשמן כשרין להקריב ולא עלו ומכשירין פסולין לגמרי:

(47) רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה ה. היולדת אינה מביאה קרבנה ביום ארבעים לזכר או ביום שמונים לנקבה. אלא מערבית שמשוה ומביאה קרבנה למחר שהוא יום ארבעים ואחד לזכר ויום שמונים ואחד לנקבה והוא היום שנגמר בו (ויקרא יב ו) "ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא" וגו'. ואם הביאה קרבנה תוך ימי מלאת לא יצאת אפלו הביאה על ילדות הראשונים בתוך ימי מלאת של ילד זה לא יצאת. עברו ימים אלו ולא הביאו פקדון הרי אלו מקריבין פקדון לאחר זמן. וכל זמן שלא הקריבו חטאתם אסורים לאכול בקדושים.

אָבֵל הָעוֹלָה (וְהָאֵשֶׁם) אֵינּוּ מַעֲבִינִי. כָּבֵד בְּאַרְנוּ בְּמַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת שֶׁכָּל מַחֲבִי קָרָבָן אֵינוֹ מַקְרִיבִין עַל יָדוֹ אֶלָּא מִדַּעַתָּן. חוּץ מִמַּחֲסְרֵי כִפָּרָה שֶׁאֵין צָרִיכִין דַּעַת בְּעָלִים שֶׁהָרִי אֲדָם מֵבִיא קָרָבָן עַל בְּנָיו וּבְנוֹתָיו הַקְּטָנִים אִם הָיוּ מַחֲסְרֵי כִפָּרָה וּמַאֲכִילוֹ בְּזִבְחִים:

(48) רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה ח.
כָּל הַכֹּתוּב בַּתּוֹרָה וּבִדְבָרֵי קַבְלָה מֵהַלְכוֹת הַטָּמְאוֹת וְהַטְהָרוֹת אֵינוֹ אֶלָּא לַעֲנִין מִקֹּדֶשׁ וְקִדְּשׁוֹ וְתַרּוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי בַלְבָד. שֶׁהָרִי הַזֶּה הִרָא אֶת הַטָּמֵאִין מִלִּכְנֹס לְמִקְדָּשׁ אוֹ לְאָכֵל קֹדֶשׁ אוֹ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר בְּטָמְאָה. אֲבָל הַחֲלִין אֵינוֹ בָּהֶן אֲסוּר כָּלֵל אֶלָּא מִתֵּר לְאָכֵל חֲלִין טָמֵאִין וְלִשְׁתּוֹת מִשְׁקִין טָמְאִים. הָרִי נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה (ויקרא יט) "וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל". מִכָּלֵל שֶׁהַחֲלִין מִתֵּרִין שֶׁאֵינוֹ מִדְּבַר אֶלָּא בְּבָשָׂר קֹדְשִׁים. אִם כֵּן מִפְּנֵי מָה נֶאֱמַר הָרִאשׁוֹן שֶׁבַחֲלִין טָמֵא וְהַשְּׁנִי פָסוּל לֹא שִׁיחִיגָה אֲסוּר בְּאֲכִילָה אֶלָּא לְמַנּוֹת מִמֶּנּוּ לְתַרּוּמָה וּלְקֹדֶשׁ שֶׁאִם יִגַע שְׁנֵי שָׁל חֲלִין בַּתְּרוּמָה פָּסוּלָה וְעֲשָׂאָה שְׁלִישִׁי. וְכֵן אִם יִגַע בְּאֲכִילָה שֶׁל קֹדֶשׁ טָמֵא וְעֲשָׂאָה שְׁלִישִׁי כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. וְכֵן הָאוֹכֵל אֲכָל שְׁנֵי שָׁל חֲלִין אִם יִגַע בַּתְּרוּמָה פָּסוּלָה:

שם הלכה ט. כָּשֶׁם שֶׁמִּתֵּר לְאָכֵל חֲלִין טָמְאִים וְלִשְׁתּוֹתָן כֹּךְ מִתֵּר לְגֵרִם טָמְאָה לְחֲלִין שֶׁבְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ לְטָמֵא אֶת הַחֲלִין הַמִּתְקַנֵּין לְכַתְּחֵלָה. וְכֵן מִתֵּר לְאֲדָם לִגַע בְּכָל הַטָּמְאוֹת וְלִהְיוֹת טָמֵא בָּהֶן. שֶׁהָרִי הַזֶּה הִרָא אֶת בְּנֵי אֶהְרֹן וְאֶת הַנָּזִיר מֵהִתְטַמֵּא בְּמַת מִכָּלֵל שֶׁכָּל הָעָם מִתֵּרִין. וְשֶׁאֵין כֹּהֲנִים וְנָזִירִים מִתֵּרִין לְהִתְטַמֵּא בְּשֶׂאֱרַ טָמְאוֹת חוּץ מִטָּמֵא מֵת:

שם הלכה י. כָּל יִשְׂרָאֵל מְזַהְרִין לִהְיוֹת טְהוֹרִים בְּכָל רֶגֶל מִפְּנֵי שֶׁהֵם נִכְוָנִים לִכְנֹס בְּמִקְדָּשׁ וּלְאָכֵל קֹדְשִׁים. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה (ויקרא יא ח) "וּבִגְבֻלָתָם לֹא תִגְעוּ" בְּרֶגֶל בַּלְבָד וְאִם נִטְמָא אֵינוֹ לוֹקָה אֲבָל בְּשֶׂאֱרַ יְמוֹת הַשָּׁנָה אֵינוֹ מְזַהֵר:

מורה נבוכים חלק ג פרק מז. זֹאת הַמַּצוֹה שֶׁל טוֹמָאָה וְטַהֲרָה אֵינָה נִתְּלִית רַק בְּמִקְדָּשׁ וּקְדֻשָּׁתוֹ וְלֹא בְּזוּלָתָם בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִיגַע וְעַל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבֵּא אֲבָל לְזוּלָתָם אֵין חֹטֵא עָלָיו אִם יִשְׁעַר טָמֵא כָּל אֲשֶׁר יִרְצָא.

(49) שמות רבה פ"ל, ט. דָּבָר אַחֵר, וְאֵלֶּה הַמַּשְׁפָּטִים, הֵדָּא הוּא דְכִתְיָב (תהלים קמז, יט): מַגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב, אֵלֹה הַדְּבָרוֹת. (תהלים קמז, יט): חֲקִיו וּמַשְׁפָּטָיו לִישְׂרָאֵל, אֵלֹה

הַמַּשְׁפָּטִים. לִפִּי שֶׁאֵין מִדּוּתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמַדַּת בָּשָׂר וְדָם, מַדַּת בָּשָׂר וְדָם מוֹרָה לְאַחֲרִים לַעֲשׂוֹת וְהוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן אֶלָּא מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הוּא אוֹמֵר לִישְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת וְלִשְׁמֹר. מַעֲשֵׂה בְּרָכּוֹ גְּמִלְיָאֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהִלְכוּ לְרוּמֵי וְדָרְשׁוּ שָׁם אֵין דְּרָכָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבָשָׂר וְדָם שֶׁהוּא גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְהוּא אוֹמֵר לְאַחֲרִים לַעֲשׂוֹת וְהוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן. הִנֵּה שָׁם מִין אֶחָד אַחֵר שֶׁיִּצְאֻ אוֹמֵר לָהֶם אֵין דְּבָרִיכֶם אֶלָּא כְּזָב, לֹא אִמְרַתֶּם אֱלֹהִים אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, לָמָּה אֵינוֹ מְשַׁמֵּר אֶת הַשְּׁבִתָּה. אָמְרוּ לוֹ רִשָּׁע שֶׁבַעֲוֹלָם אֵין אֲדָם רִשָּׁאי לְטַלְטֵל בַּתּוֹךְ חֲצָרוֹ בְּשִׁבְתָּהּ, אָמַר לָהֶם הֵן, אָמְרוּ לוֹ הַעֲלִינִים וְהַתְּחַתְּנוּם חֲצָרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו, ג): מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְנֶאֱפְלוּ אֲדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, אֵינוֹ מְטַלְטֵל מְלֹא קוֹמָתוֹ, אָמַר לָהֶם הֵן, אָמְרוּ לוֹ כְּתִיב (ירמיה כג, כד): הִלּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֹא. דָּבָר אַחֵר, מַגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי חֲנִינָא, מִשָּׁל לְמַלְאָךְ שֶׁהָיָה לוֹ פָּרֶדֶס וְהָיָה נוֹטֵעַ בּוֹ כָּל מִינֵי אֵילָנוֹת וְלֹא הָיָה נִכְנָס לְתוֹכוֹ אֶלָּא הוּא, שֶׁהָיָה מְשַׁמְרוֹ, מְשַׁעֲמְדוֹ בְּנֵיו עַל פְּרָקוֹ, אָמַר לָהֶם בְּנֵי הַפָּרֶדֶס הִנֵּה אֲנִי הֵייתִי מְשַׁמְרוֹ וְלֹא הִנַּחְתִּי אֲדָם לְהִכְנֹס בְּתוֹכוֹ, אַתֶּם תִּהְיוּ מְשַׁמְרִין אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ שֶׁהֵייתִי אֲנִי מְשַׁמְרוֹ. כֹּךְ אָמַר הָאֱלֹהִים לִישְׂרָאֵל עַד שֶׁלֹּא בִּרְאִיתִי אֶת הָעוֹלָם הִנֵּה הִתְקַנַּנְתִּי אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח, ל): וְאֵהִיגָה אֲצִלּוֹ אֲמוּנָה, מֵהוּ אֲמוּנָה, אוֹמֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יא, יב): כַּאֲשֶׁר יֵשֵׁא הָאֲמוּנָה אֶת הַיָּקֹב, לֹא נִתְּתִיהָ לְאַחַד מִן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֶלָּא לִישְׂרָאֵל, שֶׁכִּינּוֹ שֶׁעֲמָדוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ (שמות כד, ז): כָּל אֲשֶׁר דָּבָר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיָּד נִתְּנָה לָהֶם, הָיוּ: מַגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב חֲקִיו וּמַשְׁפָּטָיו לִישְׂרָאֵל לֹא עֲשֶׂה כֵן לְכָל גּוֹי, אֶלָּא לְמִי, לִיעֲקֹב, שֶׁבַחְרוּ מִכָּל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְלֹא נָתַן לָהֶם אֶלָּא מִקְצַת, נָתַן לְאֲדָם שֵׁשׁ מִצְוֹת, הוֹסִיף לָנֶם אַחַת, לְאַבְרָהָם שְׁמוֹנֶה, לִיעֲקֹב תִּשְׁעֵה, אֲבָל לִישְׂרָאֵל נָתַן לָהֶם הַכָּל. אָמַר רַבִּי סִימּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא מִשָּׁל לְמַלְאָךְ שֶׁהָיָה לִפְנֵיו שְׁלֹחַן עֲרוּךְ וּמִינֵי תְּבִשִּׁילִין, נִכְנָס עֲבָדוֹ נָתַן לוֹ חֲתִיכָה. שְׁנֵי, נָתַן לוֹ בִּיצָה. שְׁלִישִׁי, נָתַן לוֹ יֶרֶק, וְכֵן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. נִכְנָס בְּנוֹ נָתַן לוֹ כָּל הַשְּׁלֹחַן לִפְנֵיו, אָמַר לוֹ לֹאֵלוֹ נִתְּתִי מִנָּה מִנָּה, אֲבָל אֶת הַכָּל נִתְּתִי בְּרִשְׁוֹתָהּ. כֹּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נָתַן לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֶלָּא מִקְצַת מִצְוֹת, אֲבָל כְּשֶׁעֲמָדוֹ יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם הָרִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה לְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: לֹא

אדיותא ובקטם תורתא דחטאתא ותדכון מכל אבתכון ומכל טעותכון אדכי יתכון:

(53) שבת לא עמוד א. אמר רבא: בְּשִׁעָה שְׁמִכְנִיסִין אָדָם לְדִין, אומרים לו: נְשֹׂאתָ וְנָתַתָּ בְּאֶמּוּנָה? קִבַּעְתָּ עֵתִים לַתּוֹרָה? עִסַּקְתָּ בַּפֶּרֶה וּרְבִיָּה? צִפִּיתָ לַיְשׁוּעָה? פִּלְפַּלְתָּ בְּחֻמָּה? הִבְנַת דָּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר? וְאִפְּלוּ הֵכִי, אִי יֵרָאֵת ה' הֵיא אֹצְרוֹ — אִין, אִי לֹא — לֹא. מָשַׁל לְאָדָם שְׂאֵמֶר לְשִׁלּוּחוֹ: הֲעֵלָה לִי כּוֹר חִטִּין לְעֵלְיָה. הִלֵּךְ וְהֵעֵלָה לוֹ. אָמַר לוֹ: עִירְבֵת לִי בֶהֱן קֵב חוּמְטוֹן? אָמַר לוֹ: לֹא. אָמַר לוֹ: מוּטָב אִם לֹא הֵעֵלְיָתָה.

ספר השיחות תרצ"ט עמוד 329. יבא שילה איז בגימט' משיח, עס איז שוין ב"ה געקומען די צייט וואָס יבא שילה, אז משיח גואל צדק זאל קומען און כל ישראל מארבע כנפות הארץ, זאלן גיין בשמחה ובטוב לבב אין שילה. אין דעם יבא" איז פאראן א טיפער רמז וואָס דאס איז די כלי צו ביאת המשיח, יבא" איז בגימט' אח"ד, דאָס הייסט מיט דעם וואָס בא אידן וועט זיין דער ענין האחדות בכלל און בפרט א התאחדות אין דעם ענין הדבור פון משיח'ן, מען זאל ריידן וועגן משיח'ן. וועט מען ברצון השי"ת ממשיך זיין די גאולה שלמה ע"י משיח גואל צדק בב"א.

(54) רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ח. בעלי תשובה דרפן להיות שפלים ונענים ביותר. אם חרפו אותם הספלים במעשיהם הראשונים ואמרו להן אַמַּש הֵייתָ עוֹשֶׂה כֶּךָ וְכָךְ וְאֶמַּש הֵייתָ אוֹמֵר כֶּךָ וְכָךְ. אַל יִרְגִּישׁוּ לֵהֵן אֲלֵא שׁוֹמְעִין וְשׂוֹמְחִים וְיִדְעִין שֶׁזֶה זְכוּת לָהֶם. שֶׁכָּל זֶמֶן שֶׁהֵם בּוֹשִׁים מִמַּעֲשֵׂיהֶם שֶׁעָבְרוּ וְנִכְלָמִים מִהֵן זְכוּתָם מִרְבָּה וּמַעֲלָתָם מִתְגַּדֶּלֶת. וְחֹטֵא גָמּוּר הוּא לֹא מֵרָע לְתוֹכָהּ זֵכֶר מַעֲשֵׂי הָרָאשׁוֹנִים אוֹ לְהַזְכִּירָן לְפָנָיו כְּדִי לְבִיָּשׁוֹ. אוֹ לְהַזְכִּיר דְּבָרִים וְעֲנִינִים הַדּוּמִין לָהֶם כְּדִי לְהַזְכִּירוֹ מֵהַ עֲשָׂה. הַכֹּל אֶסּוּר וּמִזְהָר עָלָיו בְּכָלל הַזִּנִּית דְּבָרִים שֶׁהִזְהִירָה תּוֹרָה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה יז) "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ":

(55) דניאל ז, יג. חָזָה הָיִיתָ בְּחֻזְנִי לִילִיָּא וְאָרוֹ עִם-עֲנָנִי שְׁמִיָּא כְּכֹר אֲנִי אֶתְהִי וְעַד-עֲתִיק יִמְיָא מְטָה וּקְדָמוּהִי הִקְרָבוּהִי:

סנהדרין צח עמוד א. אמר רבי אלְפִסְגָּדְרִי: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי רָמִי, כְּתִיב: "וְאָרוֹ עִם עֲנָנִי שְׁמִיָּא כְּכֹר אֲנִי אֶתְהִי",

עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָשַׁל לְמִלְכָּה שִׁנְצָא לְמִלְחָמָה וְהָיוּ הַלְגִּינוֹת עִמּוֹ, וְהָיָה שׁוֹחֵט בְּהֵמָה וְהָיָה מְחַלֵּק לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִנָּה כְּדִי שִׁנְצִיעַ, הַצִּיץ בְּנוֹ וְאָמַר לוֹ מָה אַתָּה נוֹתֵן לִי, אָמַר לוֹ מִמָּה שֶׁהִתְקַנְתִּי לְעַצְמִי. לְפִיכָךְ נָתַן הָאֱלֹהִים לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מִצְוֹת גְּלִמְיוֹת שִׁיִּגְעוּ בָּהֶן וְלֹא הִפְרִישׁ בָּהֶן בִּין טַמְאָה לְטָהָרָה, בָּאוּ יִשְׂרָאֵל וּפְרַשׁ לָהֶם הַמִּצְוֹת כֹּל אֶחָת וְאֶחָת, עֲנֵשָׁה וּמִתָּן שִׁכְרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים א, ב): "שִׁקְנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, לִכְךָ נֶאֱמַר: חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל".

(50) רמב"ם הלכות גירושין ספ"ב. מי שהדין נותן שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְגֶרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא רָצָה לְגֶרֶשׁ. בֵּית דִּין שָׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן מְכִין אוֹתוֹ עַד שִׁיאֵמַר רוּצָה אֲנִי וְיִכְתֹּב הֶגֶט וְהוּא גֵט כָּשֶׁר. וְכֵן אִם הִכּוּהוּ עֲכוּ"ם וְאָמְרוּ לוֹ עֲשֵׂה מָה שִׁיִּשְׁרָאֵל אוֹמְרִין לָךְ וְלִחְצוֹ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל בִּיד הָעֲכוּ"ם עַד שִׁיִּגְרֶשׁ הָרִי זֶה כָּשֶׁר. וְאִם הָעֲכוּ"ם מַעֲצִמִן אֲנִסוּהוּ עַד שֶׁיִּכְתֹּב הוֹאִיל וְהָדִין נֹתֵן שִׁיִּכְתֹּב הָרִי זֶה גֵט פְּסוּל. וְלִמָּה לֹא בִטֹל גֵּט זֶה שֶׁהָרִי הוּא אֲנוֹס בֵּין בִּיד עֲכוּ"ם בֵּין בִּיד יִשְׂרָאֵל. שְׂאִין אוֹמְרִין אֲנוֹס אֲלֵא לִמִּי שֶׁנִּלְחֹץ וְנִדְחַק לַעֲשׂוֹת דְּבָר שֶׁאִינוּ מְחִיבִים בּוֹ מִן הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּגוֹן מִי שֶׁהִכָּה עַד שֶׁמָּכַר אוֹ עַד שֶׁנָּתַן. אֲבָל מִי שֶׁתִּקְפוּ וְיָצְרוּ הִרְעָה לְבִטֹל מִצְוָה אוֹ לַעֲשׂוֹת עֲבֵרָה וְהִכָּה עַד שֶׁעֲשָׂה דְּבָר שֶׁמְחִיב לַעֲשׂוֹתוֹ אוֹ עַד שֶׁנִּתְרַחַק מִדְּבַר הָאֶסּוּר לַעֲשׂוֹתוֹ אִין זֶה אֲנוֹס מִמֶּנּוּ אֲלֵא הוּא אֲנוֹס עַצְמוֹ בְּדַעְתּוֹ הִרְעָה. לְפִיכָךְ זֶה שֶׁאִינוּ רוּצָה לְגֶרֶשׁ מֵאִסּוּר שֶׁהוּא רוּצָה לְהִיּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְרוּצָה הוּא לַעֲשׂוֹת כֹּל הַמִּצְוֹת וּלְהִתְרַחַק מִן הָעֲבֵרוֹת וְיָצְרוּ הוּא שֶׁתִּקְפוּ וְכִינּוּ שֶׁהִכָּה עַד שֶׁתִּשָּׁשׁ יָצְרוּ וְאָמַר רוּצָה אֲנִי כְּכֹר גֶּרֶשׁ לְרָצוֹנוֹ. לֹא הָיָה הָדִין נֹתֵן שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְגֶרֶשׁ וְטַעַם בֵּית דִּין שָׁל יִשְׂרָאֵל אוֹ שֶׁהָיוּ הַדְּיוֹטוֹת וְאֲנִסוּהוּ עַד שִׁיִּגְרֶשׁ הָרִי זֶה גֵט פְּסוּל הוֹאִיל וְיִשְׂרָאֵל אֲנִסוּהוּ וְגִמְרָה וְיִגְרֶשׁ. וְאִם הָעֲכוּ"ם, אֲנִסוּהוּ לְגֶרֶשׁ שְׁלֹא כְּדִין אִינוּ גֵט. אִף עַל פִּי שְׂאֵמֶר בְּעֲכוּ"ם רוּצָה אֲנִי וְאָמַר לְיִשְׂרָאֵל כְּתִבּוּ וְחַתְמוּ הוֹאִיל וְאִין הָדִין מְחִיב לְהוֹצִיא וְהָעֲכוּ"ם אֲנִסוּהוּ אִינוּ גֵט:

(52) יחזקאל לו, כה. וְנִרְקַמְתִּי עָלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל-גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

רד"ק. וזרקתי. דרך משל כמו שהטמא נטהר במים שטובל בהם ובהזאת מי חטאת כן הטמא מעונות נטהר בכפרה ויונתן תרגם ואשבוק לחוביכון כמה דמדכן במי

וּכְתִיב: "עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמֹר". זָכוּ – עִם עָנִי שְׂמִיָּא, לֹא
זָכוּ – עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמֹר.

(56) ישעיהו ס, כב. הִשְׁטִן יְהוָה לְאַלְף וְהִצְעִיר לְגוֹי עֲצוּם
אֲנִי יְהוָה בְּעֵתָהּ אֲחִישָׁנָה:

ה"ח ובהל' מעילה פ"ו ה"ז ומש"כ שם לחלק בין קדשי בדה"ב לקדשי מזבח :

הלכה ט האשה שנדרה בזמיר כו' שאין אדם מקדיש כו' . הנה לשון רבינו כאן ז"ע . וע' מה שפסק רבינו לק' בהל' שגגות פ"ו ה"ו דכל קרבנות שהאשה כו' ע"ש ומשמע דס"ל דקי"ל כר"י גם בזמיר . אך כ"מ דאף דהוא מותר לה בהמה מ"מ לריכה שהתירה בהקדשו וגם י"ל דמירי שהיא הקדישה אותה בלא דעתו ולא דמי לסוטה דשם הוא המתחייב להביא קרבן ולא היא וגם לא משכחת בענין אחר רק אם יש לה בעל וע' חוס' סוטה דף כ"ג ע"א מש"כ בשם הירוש' אך הירוש' ס"ל שם בסוטה דאף לרבנן גם בקרבנות נזיר הוא מחויב וא"כ למה מוקי כאן בירוש' פ"ד במשליטה על נכסיו וז"ל דרך בחד קרבן לה משועבד אף לרבנן כיון דתגלחת חליי בה מש"כ שאר קרבנות ע"כ לריך שיתן לה רשות ובמשנה חשב כל הקרבנות גם י"ל דיש ג"מ בין אם נזרה קודם שנשאת וזה תליא בהגירסות כאן דף כ"ד וגרסי דף ל"ה ע"ש ואף אם נימא דהחייב של הקרבנות בא ממילא וזמן הגילות היה בשעת שהיא אשתו וגם הא אינו יכול להפיר אך י"ל דמשכחת לה כעין הקדשים דף פ"ט ע"א ע"ש וגם י"ל דכיון דהוא יכול להפיר ולא הפיר לכך הוא מחייב דהוא גרס לה כעין הקדשות דף ע"א וכ"מ וא"כ נמלא כשהפיר לה שוב לא נתחייב כלל בזה וא"ש . ובאמת לכאורה ל"ל למימר בהך דנדרים דף ר' ודף פ"ג ונזיר דף כ"ח דלכך יכול להפיר נזירות משום עינוי נפש תיפק לה למש"כ החוס' ב"מ דף ק"ד ע"א דהיכא שעי"ז מפסיד הבעל ממון הוה כמו דברים שבינו לבינה ובאמת בירושלמי דנדרים פ"א ה"ב גבי נתנה עיניה ביפה אמרי שם ר"ז ור"ה משום עינוי נפש שלו ר"ל שהיא תאכל היפה וגמלא נפסד וא"כ לר"י לכך יפיר הנזירות כדי שלא יהא לריך ליתן לה קרבנות אך לפמש"כ א"ש דאדרבא החיוב הוא בשביל שלא הפיר . אך באמת לפי המבואר בגמ' דילן הוא כך דדבר שמכשירה לכ"ע החיוב מוטל על הבעל והוה בגדר מוזהר וע' בהך דכתובות דף פ"ז ע"א דגם מס מוטל על הבעל ועל יורשי הבעל ליתן בשביל האשה ע"ש ברש"י וחוס' . וע' בהך דכתובות דף מ"ח ע"א גבי לרקה ודף ג' ע"ב בתוס' ובהך דכ"ק דף כ"ט ע"א גבי חיה ע"ש . אך י"ל דזה הוה בגדר רפואה ומ"מ ס"ל לרבנן דלין לריך להביא קרבן עשיר דלא שהוא מחויב בקרבנה רק שהוא מחויב ליתן לה מה שהיא לריכה והוה זה בגדר חוב וכעין זה פליגי בהך דתרומות פ"ו ה"ג גבי פועלים אם עיקר הסעודה הוא לבעה"ב או לפועלים וכן טורח הסעודה וע' בכתובות דף כ"ח ע"א דפליגי שם רש"י גבי טורח סעודה על מי גבי אשתו ע"ש . וע' בירוש' מעשרות פ"ג ה"א דאף שאין ב"ד פוסקין לאשה פירות שביעית דאסור לפרוע חוב . מ"מ נזונת משל בעלה פירות שביעית דאז לא הוה כפודע חוב . וכן יהי' ג"מ להך דקדושין דף ל"ב ובירוש' פ"ה דפיהא גבי מתנות עניים דלאשתו ודאי אסור ליתן ומשמע דלמסקנא דקדושין אף להעדרה מה שאין הבעל מחויב ליתן לה לאשתו אסור . ואף למ"ד דלין יד אשה כיד בעלה כמבואר בתוספתא פ"ד דמעש"ש דאף אם יכולה לפרוע מעש"ש מ"מ אסור ליתן לה מעשר עני אך י"ל דרשב"א ס"ל שם כר"י דהיא ג"כ נקראת עשירה אך באמת אינו כן רק כמש"כ דלר"י הוא נתחייב זה ולא בשבילה וי"ל דזה תליא כעין הקדשות דערכין דף י"ז ע"ש בתוס' . והנה אפשר לומר כך דע' בזבחים דף ו' ע"ב ויומא דף ס"א בתוס' לכא' נראה דס"ל דנתינת השמן על הבהונות מעכו מלאכול בקדשים וליכנס למקדש ע"ש וע"ש דף ל"ג ע"א דאמר שם רק דס אשמו ודס חטאיו וע"ש דף מ"ד דמשמע שם ג"כ דלא מעכו בקדשים . וע' בהך דנתינת דף כ"ח ע"א מה דמקשה דאמאי לוג שמן של מזורע פסול שלא לשמה ואמאי לא תירץ דזה ראוה לרב דס"ל שם דף ד' דאשם מזורע פסול שלא לשמו משום דבא להכשיר ולא הכשיר וכה"ג מקשה החוס' שם דף מ"ח ע"ב ד"ה כבשי ע"ש וע"כ משום דלין זה מעכב להיות מחוסר כפרה וע' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה ה"ז דקטג והוכשר ושם פ"ד דמשמע דאף דגבי מזורע אשם קודם לחטאת מ"מ גבי הלוג לא איכפת לן אם תקדם החטאת וע' בזבחים דף ל' ע"ב בתוס' ד"ה חתן ובערכין דף י"ז ע"ב בתוס' ד"ה ר"י . והנה מבואר בזבחים דף ל"ג דגבי אשם מזורע לא הוה חיוב למיכה שחיטה ע"ש משום דאסור לנטום וא"כ

קשה גבי חטאת נמי נימא כן וא"כ לחיוב הראשון שם משום דחיוב למיכה שחיטה לאו דאורייתא יהי גם בזה כן . אך באמת כך דהנה המעין בדברי רבינו בהל' ביאת מקדש פ"ג ה"ט ופ"ד ה"ד ובהל' פסולי המוקדשין פ' י"ח ה"ד מבואר דס"ל דגבי קדשים עכו"ם ומחוסר כפירים בלאו וגבי ביאת מקדש ט"י במיתה ומחוס"כ רק איסורא בעלמא לבד מן יולדת דמשמע מדברי רבינו בפה"ה מהל' מטמא חו"מ דחיבת ע"ש בה"ד וע' מש"כ רבינו בהל' סנהדרין פ"ט ה"ב ע"ש שכתב להיפך וע' בהך דיבמות דף ע"ד ע"ב בתוס' שם וסנהדרין דף פ"ג . ובאמת זה תליא כך ע' בהך דפסחים דף ל"ה ע"א דקרי לה מעלה ר"ל דלא נשאר עליהם שם עמא רק הוה דין חרש וע' בירוש' חלה פ"ג ה"ז דזה הוה מחלוקת ר"י ור"ל אם עדין נשאר עליו שם טמא או הוא דבר' חרש וזהו כונת רש"י חולין דף קכ"ח ע"א ד"ה ומהדר ור"ל כך דגבי טב"י כ"ז שלא נגע בהדבר אין שום טומאה עליו וזהו א"ש מה דמבואר במס' טהרות פ"א מ"ח גבי היטה שלישי והשך כו' דכולן טהורות ע"ש בר"ש שכתב הטעם דכיון שאם פירשו לא נשארה בהם טומאה גם עכשיו הן טהורות והוא תמוה דהרי מבואר במס' כלים פ"ט מ"ז גבי כרע להיפך דמ"מ בשעה שהוא מחובר טמא הכל וכן שם פ"ט מ"ה גבי מיטה ע"ש אך באמת הטעם משום דמבואר בנדה דף ז' וכו"מ דטב"י הוה כמו שלישי וכמו דמבואר גבי טב"י דנשך אינו חיבור ה"ל גבי שלישי וע' בסוטה דף כ"ט ע"ב וב"מ . וע' בירוש' פ"ג דמעש"ש ה"ב דמשמע דמעש"ש שלקח בדמיו תרומה וגמלא בטב"י דלין עליו שם עמא וכן מבואר בירוש' סוטה פ"ה ה"ב ע"ש . והנה גבי מחוסרי כפרה י"ל דתליא בזה . אם לכך יש עליו שם איסור משום דלריך להביא קרבן או להיפך משום שיש עליו שם איסור לכך מביא קרבן להכשירו וכפשטות הגמ' בנדרים דף ד' ובזבחים דף מ"ד ע"ב ומנחות דף ר' ע"ב ובזבחים דף ח' ובכריתות דף כ"ה ודף כ"ו דנקט שמכשיריהם לאכול בקדשים . אך באמת זה תליא בהך מחלוקת דכריתות דף ח' גבי ר"ע ורבי"ג דמר מדמי לה לטבילות ומר מדמה לה לחטאת ר"ל דהקרבן הוא הטהרה והקרבן הוא התיקון ולכך הוא מתוקן בקרבן אחד ומר סבר דאדרבא ע"י שאינו מביא הקרבן לכך אינו מתוקן וכמו גבי חטאת דרך עכשיו שהטורה חיבתו חטאת ע"י כל זמן שלא הביא החטאת יש עליו שם חטא אף בשוגג וע' בהך דשבויות דף ח' ע"ב להגין עליו מן היסורים וע' רש"י מעילה דף י"א ע"ב דלכך חטאת אשמו בעליה תמות משום דמיתה מכפרת ואף דיוהב"פ לא מכפר היינו משום דיכול להביא הקרבן . וע' בהך דכריתות דף כ"ז דהוה גדר ממונו ור"ל דגבי דעל חטא כיפר יוהב"פ מ"מ על הליוי שזוהה הטהרה להביא חטאת לא כיפר וג"מ דהנה בכריתות דף ז' למ"ד דאם אחר לא יתכפר לי חטאתי אינה מכפרת ומ"מ נראה דהחטאת כשרה ולא הוה כמו שלא לשמה וראה מהך דזבחים דף מ"ז ע"ב דאם בעלים מחשבים גם בחטאת ואשם לא איכפת לן ואמאי הא לא גרע מלא יתכפר לי וע"כ דהקרבן כשר רק דלא כיפר על העבירה וזהו מה שריך להתודות על קרבנות כמבואר ביומא דף ל"ז ורש"י ערכין דף כ"א ע"ב ע"ש . וע' בהך דזבחים דף כ"ג ע"א אל תהיו ככסילים שמביאין כו' ולכך מבואר בתוספתא הובא בדברי הראב"ד ז"ל בהשגות בהל' שגגות פ"ב ה"ד דאם שבת באיזה חטא אז אף דהקרבן כשר מ"מ לכשירוע לו לריך שיביא חטאת אחרת לכפר על העבירה ובהו אם עבר יוהב"פ אח"כ שפיר מכפר דהקרבן כבר הביא והחטא נתכפר ביוה"כ אך זה יהי' תליא בשני התירוצים דכריתות דף כ"ה ע"ב ע"ש חוה ג"כ מה דר"ל בגמ' דזבחים דף ו' כיפרו על מה שביאו ר"ל עולה שמכפרה על חיובי עשה אם ג"ז כיפר על העשה ולק' אחריו בזה ולכך מבואר בסנהדרין דף מ"ז דאם אכל חלב כו' ונשחטה דלין אנו יכולים להביא קרבן בשבילו וע"ש ברש"י דכ' משום לרנונו וקשה דהא אדרבא בנדרים דף ל"ז ע"א אמרינן דלכך אינו יכול להביא קרבן חלב על חזירו שלא מדעתו משום דשוטה אינו יכול להביא קרבן בשבילו . אך באמת הטעם דעיקר החיוב שעליו הוא משום הקרבן ובאן כיון דלינו בן דעת אין עליו החיוב והנה ע' בדברי רבינו ז"ל בהל' מחוס"כ דס"ל דלינו יכול להביא קרבן על יולדת טורח מלאת של ולך אחר והטעם דהרי מבואר בזמיר דף מ"ה ע"א ובתו"כ פ' תזריע וע' מזורע גבי זכ ובירוש' פ"ח דנזיר ה"י גבי נזיר עד אימתי יכולין להביא קרבן בזמן שהן ראוין לבוא אל פתח אהל מועד וע' בירוש' נדה פ"ג ה"ד גבי סגול דמבואר ג"כ

צפנת

הלכות מאכלות אסורות

פיענה

פח 176

ויקח מעשה לאחיו קרבי דגים דמשרבי בו שמן וית רל דה בכלל גזירה ומטעם קדם כמ"כ רבינו בהל' מעשרות פ"ב ע"ש:

הלכה יח ואם נאכל בסו שהוא כו'. עיין בהשגות וטות הראב"ד כר דס"ל דגם במלית סייד גדר מחלי גדר עיין חוס' חולין דף ק"ג ע"א ובר"ש שם ועיין שבת דף ק"ח דבדבר מלוח אינו טפל למטה, וז"ל כאן בדברי השגות ושוף לא ירד, ועי' טוס' פסחים ד' ע"ו ע"א ד"ה תניא ע"ש:

פרק י

הלכה א ויש איסורים אחרים כו' והן החדש כו'. ולענין חדש שלא הביא שליש מוכח מדברי החוס' ד' כ"ג ע"א ד"ה קולר דמותר באכילה ועי' בחוס' ד' מנחות ד' ע"א ע"ב ד"ה אומר ולא רק דמותר לקלור רק דלח' חל עליו איסור חדש כלל ועי' בירושלמי חלה פ"א ה"ד דמכני שם אם חייב על לחם שלו משום חדש ונראה דט"ס הוא ולריך להיות להיפך וקאי לר"א דס"ל שם דפחות משליש לא מקרי לחם ומכני ליה דכני דלא הוה לחם מ"מ יס על קלוי שלו שם חדש וכמבואר בזה דמנחות דף ע"א דסחם קליות הוא לא הביא שליש, ועיין בירושלמי פאה פ"ב דל"א ומש"כ בזה בדברי רבינו שם אך גבי פאה עיקר הטעם משום דלא ואי קלירה, ועיין בחוספתא פ"ט דמנחות ע"ש, ואמר בירושלמי דהלך הג"ל דרך לר"א דס"ל דלא מקרי לחם היכא דלא הביא שליש או פטור גם הקלוי משא"כ לדין וכן מוכח מדברי רש"ב פסחים דף ק"ט ע"א כד"ה קליות דכחב שם דרך מחטים ישנים וסחם קליות לא הביא שליש וכמ"כ ועיין מש"כ רש"י מנחות ד' ס"ט ע"ב בזה בעי' דר"ש בן פוי בד"ה שהביאו שליש דכחב רש"י שם דלא עקרה קודם הכאת שליש לא מהניא כלל עומד למישרייא משמע דלח' עליה או שם איסור כלל, ועי' רש"י נדרים ד' מ"מ ע"ב ד"ה חסיסא:

הלכה ב החדש כו' אסור לאכול כו'. עיין פסחים דף כ"ג ב"ש וחס' דנקטו חטים משמע אכל של שעורים אסור להאכיל לבהמה קודם הכאת העומר משום דיש עליהם גם שם טבל וכמו שכלל אסור בהנאה של כלינו אף לכהן הי"כ כ"ו שלא הביא העומר במין שמצוי ממנו העומר אסור להאכילו אף לבהמה, ועי' בירושלמי חלה פ"א ה"א גבי כך מה דכני ר"א אם יוכל להביא העומר מהני דהשרישו אחר העומר שגבר אף הביאו שליש לפני שנה הבאה ואמר שם דאם נימא דאיתו יכול להביא אי"כ אי"ה שהעומר יתירן ואמר שם הרי שאר מנינים תלוים בעומר ואין העומר בא מהם, ולמש"כ בחמת יס כ"מ דהוה בגדר טבל וזה הוה בגדר איסור, ועי' בחוספתא שבת דאמר שם דמותר לעגל חדש בשבת ע"ש בפס"ו ור"ל משום דיכול להאכילן לבהמה. אך י"ל דמירי בשל חטים וכמ"כ. או י"ל דר"ל בלאו שבת שהעומר קרב ונ"מ להך דין דנוקלה לחי' שבת, וכן נ"מ לזמן הוה דליכא הקרבה דלא לא הוה גדר טבל:

שם אלא בזמן שיש כו'. כהנא במשנה יקטן מיד ומה הלשון מיד אך ר"ל דאף דלאכול שיריים של האגחה לר"ש שם ד' כ"ו ע"ב והכי קי"ל כמ"כ רבינו בפ"ב מהל' מפסח הקרבנות, רק משישלים האור כרוט, זה רק גבי קומץ דהוא מותר שיריים אכל גבי חדש לומר דכשאינן בהמ"ק קיים האור המזבח מותר וא"כ אדרבא העומר אסור החדש ולכן חיבק כשקרב ע"ג המזבח וקלטו המזבח כמבואר שם ד' כ"ו ע"ב שור נסחלק האסור וע"ש ד' כ"ז ע"א גבי חומה בראש של מזבח דמקרי הקרבה חיבק כשכא על היזבח. ובאמת י"ל דזה ר"ל שם ד' ה"ב בזה דאמר רב מנחת העומר חובית ואמר שם מה למנחת העומר שכן מלוחה בך ר"ל דאדרבא לך אסור משום דבעי להקריב עומר וזהו הגורס האסור וע"ש דף ה' ע"א ברש"י ד"ה ואם איחא דמשמע שם דלא ס"ל כפי' החוס' רק משום עומר עלמו ומ"מ הוה מקרי איסור, ועיין חוס' קדושין ד' ג"ז ע"ב גבי מה שלי בשלך אם הדם מותר או משום דקודם זריקה אסור ונ"מ ג"כ לך דאמרינן בזה"ש ד' כ"ו ע"ב גבי בשר אסור באכילה אכל בטלים נכפחו אם יס בזה משום מעילה אם הוה כמו קודם זריקה או כיון דכאן שוב לא שייך זריקה שוב ליכא מעילה ולא שייך דין דלפני זריקה, ועי' פסחים דף ע"ו ע"ב ברש"י ד"ה דס ע"ש, ועי' בזה דמגדורין ד' ס"ג דילין מלאו דלא פאכלו על הדם, וי"ל דמירי קודם שפיתו שיריים או כגון לאחר מתנה אחת דאף דהקרבן כשר מ"מ הוה עדיין דם בכוס, ועי' בזה דוחסין ד' ל"ח ע"ב דנקט שם אינן בלאו כלילה וע"ש ברש"י דמשמע הטעם משום דנפסלות נשקיעת החמץ. אך בחמת י"ל

לימנה אחר הפסח וכ"ז שלא נהנה לא עבר לדין. אך י"ל כיון דכבר נחממה קודם קריית השלומי תרומה שוב לא מהני מה שקורא לה שם שלומי תרומה, ועיין בירושלמי פרק א' הלכה ד' דגם בשם חמישים אין עליה שם תרומה, וע"ש בפ"ב דגם בהקדש אם הקדישו לאחר ביטורו נריך לבטלו ואח"כ אף לריה"ג דס"ל דמותר בהנאה מכל מקום כיון שכבר חל עליו חובת ביטור שוב לא מצי לאפקועי ונ"מ לשיטת הירושלמי פרק א' דתרומות דיכול לתרום כרי של הפקר אף שלא זכה בו ואם היה ממך ותרומו בפסח מהו כיון דעליו אינו עובר. וכן אם יכול לשלם ממנו על תרומה שאכל, ועיין בירושלמי פרק ו' דתרומות אם יכול לשלם מפירות הפקר דמוכח שם דיכול ע"ש במשנה ה' ובירושלמי שם בזה דר"י ור"ל דרק משום דלח' בהם ויקח תרומות ומעשרות או הוה פלוגתא שם וכן שם בהלכה ו' גבי פירות שביעית דרק משום דלח' משלמין חוב, וגם נ"מ אם קודם הפסח קרא שם תרומה שיחול בפסח על חמץ, ועיין בירושלמי פרק ו' דגיתין גבי אם אחזו קורדייקוס אחר שחרס ואמר שיקדש למחר ע"ש ובירושלמי פרק ה' דמעשר שני סוף הלכה א' גבי אלו ראש ככר מתגלגל בנהר כו' ושם פרק ו' דמאי אם עומד אדם בע"ש ואומר הכי זה תרומה למחר. אך י"ל דגבי שלומי תרומה כיון דקי"ל כמ"ד בירושלמי פרק ו' דתרומות דדוקא נתינתו מקדשו וכלן כיון דא"ל לקיים מלות נתינה א"ל לשלם בזה. והנה לפי מש"כ לצ"ל בשם הירושלמי דאף גבי תרומה אף אם אינה יפה ש"פ וגם אין עליה שם תשלום מכל מקום נריך לשלם י"ל משום דקי"ל דתרומה תליא בכזית ואף דזה רק לענין שוגג אבל לענין מויד הוה רק גדר ממון כמבואר ל"ל דס"ל דמכל מקום כיון דיש בו גדר מלות נתינה נריך לשלם וס"ל דהמזיק מפתות כהונה גבי תרומה חייב לשלם משום נתינה וגם בפחות משוה פרוטה ס"ל דיש גדר נתינה דלא כהך דבבא קמא דף ק"י ע"ב ע"ש וכו':

הלכה טז אסור להעמיד הנבינה כו'. עיין חוס' חולין ד' ל"ט ע"ב ד"ה לא מש"כ שם דחומין והעמדה לא הוה כמין נתינת טעם גמור אף דהא מבואר בע"ז ד' ל"ה כיון דאורקת קמקום כמין דאיחא לאיסורא בעיניה ועיין בחולין ד' ו' ע"א וזינה ד' ל"ח גבי תבלין וחוס' ע"ז ד' ל"ד ע"א ד"ה דורדייא ולפי מש"כ רבינו לחלק בין דבר שגריך לחול עליו האיסור לא חל כ"ו דליכא שום וזין דבר דכבר הוה אסור, ואח"כ בזה דבינה ד' ל"ח אמרינן דיש שם בעל התבלין על הקדירה לאסור התחומין וז"ל דכיון דכבר חל על התבלין תחומין שלה שוב לא נבעל שמה מעליהם והוה כעומד בפ"ע ואף דמבואר בירושלמי דמע"ש פ"ה ה"ו דתבלין הוה כמבוער גבי היכא דלריך לבטל ע"ש אך משום דהוה גדר ממון לא בטל:

שם ובפני חשש זה כו'. עיין בהשגות, ועיין לעיל פ"ג ה"ג ע"ש בזה"ה, ועיין בירושלמי דמאי פ"א ה"ג גבי כך דר"י הוה אכל קופד ומתקן דמאי משום דהוא חושש למשקין שבו ואף דלא גזרו על תערובות דמאי כמבואר בזה דחולין דף ו' ע"ש ול"ל כך. דהנה יס בזה כמה סחירות בעיקר גדר דמאי אס' בחמת נריך להפריש מעשר ראשון, רק משום המזע"ה א"ל ליתן. אך בכ"מ מבואר בדברי רבינו שפית"ש דלך נריך להפריש מעשר ראשון כדי להפריש ח"מ לא משום הפריש מעשר ראשון, אך דע ה היה מיעוט מהם חסודים על מעשר ראשון רק דבחר תקנת יוחנן כה"ג כל שלא קיבל עליו חסודות אף דהוא ודאי מעשר ח"מ נריך להפריש ח"מ ממנו להפריש דמאי. והעיקר משום ח"מ, ועיין בירושלמי פ"ו דברכות בשעה שגזרו על הדמאי היו מבטלין לכתיהן ר"ל דעדיין לא נקבע ועיין בפ"ב דערלה ה"א מבואר שם ג"כ כן. ובהני דגזרו משום חשש שם לא גזרו על תערובות אכל הני דגזרו רק משום דלא קיבלו עליהם דברי חסדות שם אין נ"מ בין תערובות או לא רק התקינו לתקן אך זה רק על חסדים שקיבלו עליהם חסדות, ובשן שיטת הראב"ד ו"ל כאן דעל גזירה לא אולגין בזה טעם, ועיין שם בירושלמי דמאי דאמר הלך קילור של עבוס אסור בהנאה משום לא ידבק בידך אכל שמרים של גוי אם נתייבשו מותרים ע"ש והטעם עיין בחוס' ע"ז דף ל"ד גבי דורדייא דאמרינן מש"כ בשם ר"ח ועיין בזה דחולין ד' ק"י ע"א גבי פורגלא והטעם כן. דבדר שגזרו עליהם אף אם נעל ממנו העם מ"מ אסור כמו הדרגים רק לאחר י"ב חודש שוב לא גזרו עליהם אכל שמרים או גזרו עליהם בעלמם רק דאסורים משום שיש בהם טעם ולכן אחר שיבשו מותרים וזה החילוק בין קילור של עבוס לשמרים דשם היה היסור בעין וסר עליו ושוב לא מהני מה שנהרג בקילור משא"כ בשמרים, ועיין בזה דברכות ד' כ"א ע"ב גבי כל דבר שיש בו

לר"ך שיהיה זמן המקיים בעת שיוכל להפ"ע, ופ"ע ד' ע"י פ"א ב"ך דר"א דיליף מזהרש עמלים, וזה תליא א"ס הוריעה מטרתה או מה שזרעו ומטבילה אין רחיה דכ"ו שלא נעמא אין עליה שם טבילה כלל, ועי' ב"ך דכריתות ד' י"ג ע"א דא"ס חלל חלי פרס וטבל ואח"כ השלים לא מהניא טבילתו ע"ש, וה"כ ר"ל גבי נדר ע"ש ברש"י ד' ע"ה ע"כ ד"ה ומה מקוה דמפרש דקאי אחכס ור"ל לפי מאי דמסקינן שם ד' ל' דלין חכס מתיר עד שיחול הנדר ואף דכבר נדר וכמו גבי טבילה וכמ"כ:

הלכה ה תבואה שהשרישה ב' הרי אלו ספק כו'. עיין בהשגות, ועי' בחוס' פסחים ד' כ"ה ע"א ד"ה כל דכתבו בפשיטות דכמאן דמנחי בכדא ואף דזה בעיא וז"ל דס"ל דזה רק במקום שיוכל לקלוט או י"ל דבטליהו אנב ארעא אבל במקום הגרוד דלין קולט כלל לכ"ע כמאן דמנחי בכדא, עיין בירושלמי פ"א דכלאים ה"ט מורה ר"ל בזרע כו' ע"ג טרשים שהוא פטור, ועי' בירושלמי פ"ו ה"א ועי' מש"כ רש"י בפסחים ד' כ"ה ע"א ד"ה זאת אומרת ובמנחות ד' ע"א ח"א אי הכי משעת זריעה ע"ש והראב"ד ז"ל משום דקשיא ליה מהך דפסחים ד' כ"ה הג"ל ס"ל דזה לכ"ע אסור רק מפרש כך. והנה מדברי רש"י במנחות דף ס"ט ע"ב מובא דא"ס קרין קודם הבאת שליש לפני העומר לא חל עליהו עומר להסירן ע"ש ונראה דזה רק א"ס דעתו עור הפעם לוורען אחר העומר עי' ב"ך דפ"א פ"ג ה"ג גבי המירוצ ע"ש, ועי' רפ"ה דמעשרות גבי העוקר שחלים אבל א"ס קרין לאכילה, א"ס נימא דלא כשיטת התוס' דחדש אינו נוהג בפחות משליש אף לאכילה או שפיר הסיק העומר, ואח"כ זרעיהו דאז י"ל דשבו בטל ההיטר שלהם ומצבי ליה א"ס אח"כ חוזר בו מהוריעה א"ס יכול ללוקטן ולאכלן, וזה הוה כמו דאמרין בכ"מ מעשה מוליד מירי מחשבה, ועי' בירושלמי פ"ה פ"ב ה"ה גבי קרן חלי אגרי ע"ש וזה כונת הראב"ד ז"ל:

שם וכן שבויה שהביאה כו'. עי' במנחות ד' ס"ט ע"ב ע"ש בחוס', ואף דרבינו ז"ל ספ"ה מהל' כלאים ס"ל דזה בודאי לא אמרינן דהגידולים ילכו בחר העיקר רק דר"מ דא"ס טרח אז נחבטל גס העיקר וא"ס לא טרח נאחר העיקר כמו שהיה ולכך שם נקט לשון ועיקר וכן בהל' מעש"ש פ"ה הל' י"ו נקט לשון שגדלה דהיינו מאליו ולא שטרח לבטלה, וא"כ היכי נקט כאן הך דין דהתוספות ילכו בחר העיקר וז"ל דס"ל דכיון דחזינן דגבי חדש דאלינן בחר השקשה אף דעדיין לא חל עליו שם איסור חדש לכמה שעות, ולכך י"ל דכאן דאלינן בחר עיקר, ולכך דייק רבינו כאן שדרי השרישו קודם לעומר ר"ל כיון דחזינן דתליא בהשרשה לא שיהיה חל עליו החיוב, א"כ חזינן דזה רק דין לא חיוב בעלם ולכך י"ל דאלינן בחר עיקר, ועי' מש"כ התוס' קדושין ד' ל"ח ע"ב דחדש איסורו בא מאליו ע"ש. אף י"ל כמו דאמרין בגדלים דף כ"ט ע"ב מחמת דאיסורא לא זרעי אינשי ולכך אינו מתבטל ה"ג י"ל גבי טבולת כה"ג, וכעין דאמרין כאן במנחות ד' ע' הכא לאו היינו זריעתו וזהו ג"כ כונת רש"י בסוטה ד' מ"ג ע"ב ד"ה כאן בהרכבת איסור דהמיעוט הוא רק משום דהוה כמו גזל ואמאי לא קאמר דיבטל כמו יורה שסבכה בזקנה י"ל ג"כ משום זה דאיסורא לא נעשי אינשי ולכך לא בטל, ועי' בירושלמי ערלה פ"ה ה"ב גבי עכו"ס שהרכיב אילן מאכל ע"ג אילן סרק חייב בערלה ושם מוכח דמונה משעת נטיעה ראשונה ועי' בירושלמי סוטה פ"ה דס"ל שם דבאילן סרק הוה כמו נטוע בתחלה ודלא כשיטת ר"י בירושלמי דערלה הג"ל, ועי' מש"כ בזה בהל' מעש"ש, ועי' דבבב"ר רבינו בה' שמיטה ויובל פ"ד ה"כ דלא הביא שם רק הדין דשל שטית בשביעית ולא של שביעית בשמינית והטעם ג"כ משום דלא טרח אבל בהלכה כ"א דשם טרח ואף דאיסורא לא זרעי אינשי שם שאני הואיל ואיסורו ע"י קרקע:

הלכה ו בלאי הכרם כו' בין שזרעם בחי כו'. וא"ס ר"ל בתוך של ישראל או בתוך של עכו"ם ועי' בירושלמי פ"ו דכלאים ה"ד דיליף שם מקרא דשל עכו"ם ג"כ אסור והוה שם מחלוקת א"ס אחיז כמ"ד אין קנין לעכו"ם בא"י והפסוק לר"ך דלא נימא כיון דעכ"פ קנין נכסים יש לו כמבואר בירושלמי דפ"ה פ"ד וב"מ לכך לר"ך קרא על זה, ועי' תוס' ע"ז ד' ס"ג ע"ב. אף זה א"ס אין קנין מחמת דיש דין א"י עליו אבל א"ס יש קנין הוה כמו כלאים בחו"ל ועי' בירושלמי ספ"ג דערלה דגבי עיירות המובטלות דהוה כמו שזומדין על הגבולין דבהם שפיר יש קנין אין כאן איסור כלאים של א"י ורבינו ז"ל ס"ל דבחול' גבי עכו"ם א"ס זרע מותר באכילה וכן משמע שם. בסוף פ"ה ואף דהתוס' בשם בירושלמי ז"ל ס"ל כן רבינו ז"ל מפרש הך דשבת ד' קל"ט גבי כשוחא בכרמא דא"ס ישראל אחר לעכו"ם לזרוע אסורים ולא לענין איסור זריעה מיירי

דהוי אמנא דכיון דזרע מקלח דס הוה כמו שקלטו מוצח לשאר הכרם ע"ש ד' מ"ג ע"א אף התוס' שם מחלק בין דס דלא מקרי לחס, וגם י"ל כיון דלא מעבד לא שייך קלטו דלאו חדא מלתא היא ועי' בירושלמי יומא פ"ה דבצי שם למ"ד שריים הפנימים מעבדים א"ס נוחסם בלילה ואמאי הרי נפלים וז"ל כמ"כ, ועיין תוס' סוטה ד' כ"ג ע"א מש"כ שם בשם בירושלמי לר"ש דאמר קומן קרב בפ"ע ושיריים קריבין בפ"ע א"ס קרב בלילה וע"כ ז"ל דס"ל דזה הוה כמו נדר הקרבה בפ"ע לא שייך להקומן ע"ש, אף א"כ מי מקדשם ד"ל דכלי הראשון מקדשם לאחר שקמלו עיין מנחות דף ז' ע"א וד' ח'. גם י"ל דר"ש לשיטתה שם ד' כ"ו ע"א, וכן ג"כ גבי מחסרי כפרה הוה ג"כ מחלוקת א"ס הקרבן מתקן להדבר או אדרבא בשביל הקרבן הוה מחוסר וזה תליא ב"ך מחלוקת דר"ע ורבי"כ בכריתות ד' ח' ע"א א"ס שאר הקרבנות חובה לאכילת קדשים או לא וזה א"ס הוה בגדר תיקון כמו טבילה או אדרבא העיטוב הוה משום הקרבן או י"ל דכל הקרבנות מעבדין, ועיין תוס' שביעית דף ח' ע"א ד"ה ואימא מוכ"כ מוכך דכריתות ד' כ"ו יולדת כי קמייתי קרבן כו'. אף י"ל דנ"מ להך דכריתות ד' ח' הג"ל, וגם י"ל דכיון דהעומר ע"ג מוצח הוה כמו לחמו של מוצח כמבואר בזבחים דף פ"ה ע"ב וא"כ הוה כמו ליכא עומר ושוב הוה מתיר, אף זה תליא א"ס נימא דכל שעה ובעה מתיר או רק האיר המזרח מתיר וכאן נהאיר המזרח לא הויא חייב להיתר דאז היה העומר א"כ שוב שאר יוס לא מתיר ועי' מש"כ התוס' מכות ד' י"א ע"ב בד"ה אחר אבני מה דמחלי שם בין הבאת סימונים וכן ג"מ לגבי מה דקיי"ל דא"ס השריש קודם העומר מתירן והוא הדין קודם להאיר היום א"ס השריש כל יום ע"ז א"ס מתיר או לא או רק האיר מתיר ועיין ב"ך דפסחים ד' כ"ה ע"א בחוס' ד"ה כל הרכבה, אף כל זה למאן דפליגי אר"י אבל כיון דרבינו פסק כר"י שוב לר"ך הקרבה כמו גבי שאר מנחה ולכך השמיט רבינו הך מיד:

י"ב מחצית היום כו'. עיין בפיהמ"ש לרבינו דפירש דאלינן בחר חלות היום בירושלם ר"ל אף דזה הוה גדר תקנה והוה אמנא דאלינן בכל מקום בזמן חלות דשם ועיין בירושלמי דמאי פ"ב ה"א ב"ך מחלוקת דר' וראב"ש גבי פירות דמאי א"ס הולכין אחר מקום שהפירות משם או אחר מקום מעמדו ועיין ב"ך דפסחים ד' כ"ב ע"א אטו אנבא דחמרא קלעיגוה ע"ש ובירושלמי פ"ה דגיטין ה"א היתה ידה חרוכה וקיבלה גט בא"י א"ס לר"ך לומר בפ"ג א"ס אלינן בחר קבלת הגט או בחר עמידת האשה ע"ש ולכך קמ"ל רבינו כאן דאלינן בחר זמן שבירושלם:

הלכה ד ותבואה שהשרישה אחר שקרב כו'. והנה בזמנא דכל היום אסור אימת הויא השרשה שיסיר היום וגם י"ל דאף דגבי עומר די קודם הבאת העומר אבל עכשיו לר"ך שישרש קודם י"ו דהיינו קודם זמן קלידת העומר, ועיין בירושלמי פ"א דחלה דהוה שם ג"כ מחלוקת ומביא רחיה מהך ברייתא דפסחים ד' כ"ה ע"א מהך דר"י וברש"י שם ד"ה מנכס דנקט עד שעת הקרבנהו אף לאחר שהאיר המזרח א"ס נשרש ג"כ מותר אף משום דר"י לשיטתיה דס"ל דעומר מעבד, ועיין בירושלמי חלה פ"ה דלמ"ד דקלידה מתרת לקטור בצי שם א"ס קרן ונעמא הקלידה א"ס חזר להיסורו ר"ל דס"ל דלא דהקלידה מתרת רק הקלידה שהוא מביא ממונה העומר, ועיין ב"ך דמנחות ד' ק"ב ע"א גבי מה דאמר ר"א שם מעילה אטומא קרמית כו' לבתר דפקעה לה כו' הרי חזין כיון דהיתר פשע אחר שוב אין חוזר ונאסר, ועיין מש"כ התוס' בכורות ד' ל"ח ע"ב דס"ל דמוס אף שיש לו רפואה מ"מ הוה מוס, ועיין תוס' זבחים ד' י"ב ע"ב דקרא דעבר מומוס ירלה הוא רק א"ס ע"י רפואה וז"ל כך דגבי קדשים שהם נפדים א"ס פדיון קודם שיתרפא המוס שוב לא חל עליהם קדושה עוד אבל בבכור וכדומה אז י"ל כיון דעבר מומוס חל עליהם הקדושה למפרע, ועי' ב"ך דתמורה דף כ"ד ע"א ב"ך מחלוקת דראב"ש ורבנן א"ס חל איסור חטאת שנחכרה בשבילת א"כ, ועי' בע"ז ד' ס"ג גבי אהנן שקדמה והקדישוהו א"ס חל עליה איסור אהנן ע"ש, וז"ל הטעם דלא דהקלידה מתרת לקטור רק משום דאסור לקטור קודם קלידת העומר וא"כ עכשיו לר"ך לקטור קלידה אחרת שוב הוה כמו קודם קלידה, ועי' ב"ך דפסחים ד' ל"ח ע"א דאמר שם דלמ"ד חלות קבע א"ס הפרישה לאחר חלות שוב לא נקבע כלל לפסח דהקביעות הוא רק זמן התחלת שחיטת הפסח ולא זמן שחיטת הפסח, ועי' ד' ל"ו ע"ב וד' ע"ג ע"ב וכן ס"ל לרבינו ז"ל ב"ה ק"פ דא"ס בתחלת זמן שחיטה היה בדרך שוב נדמה מפסח ע"ש וא"כ גם כאן כן גבי השרשה כיון דתחלת קומן לא השריש שוב אין השרשה מתרת ולא דמי לקלידה דלעיל כמ"כ, ועי' ב"ך דגדה ד' ל"ו ע"ב וד' ל"ו ע"ב גבי קושי סמוך לגדה ע"ש, ועי' מש"כ הראש"ש ז"ל בגדלים ד' ע"ב ע"א גבי זמן דהפירה א"ס

סד שאלות צפנת פענח ותשובות

ועי' במה שהקשה הראב"ד על הרמב"ם ז"ל בפ"ט מהלכות טו"א ה"ב גבי הלך העמא דהוי שלא לרלון, ועי' מחספות שבת דף ר' ע"ב ד"ה אלא ודף ה' ע"א ודף ק"ב ע"א דרך היכי דלא נחא לי' רק כה"ג ע"ש משא"כ היכי דנעשית מחשבתו מבוחר בחוספתא דפרה הובא בר"ש פ"ח מ"ו דהיכי דנכנס העמא בנזוקה ממומנס המיס עמאים והוא טאר דהוי לרלון כיון דנעשית מחשבתו וע"ש בזה, וכעין שיטה הרמב"ם ז"ל הידוע בזה' אבות העומאה סוף פ"ו דלא נסאר רק אחר שילא מן המקוה יע"ש.

ו) **[בכתירת איסור ה']** ותשש מים לאו כלום הוא ורק נעדרות, ובה י' לחרץ שיטה הגאונים ודכתבו דבה לריכה מים חיים] וכן לעמלה בזמן טהרות, אבל לא פכשיו, ועין מוס' מה דף י"ב: ודף ס"ו ע"א [ד"ה פתחה] וביבמות מ"ח: ... [השלמה להג"ל], הגה במה שכתבתי לעיל בדרך הפסחים ל"ד ע"ב הנני לרדף לבאר קלה ור"ל דהגמרא מביא ראיות דע"י טומאה טלד פסול ולזה ל"מ השקפה, ובה ח"ש ג"כ דאם דהרמב"ם ס"ל כס"ד דר"פ בפסחים י"ז ע"ב דמשקי כי מטבחיא דק הל"מ מ"מ י' גדר טומאה במי התגוף לאחר שהקדישן ולא דמי לרס דרך כפרה וגוף לתם וכמש"כ בה"ס' זכחים דף ס"ג ע"א [דל"ש כדס פקע פיגולו וס'] ומייתי בפסחים ל"ה ע"א ראי' מן טבול יום שאסור בחרומות, ומח"כ בקדשים, ור"ל כך דע' במיר דף מ"ד ע"ב גבי טבול יום דב כוז דמי זכחים דף י"ז ע"ב גבי מח"כ דב כוז דמי, וכריתות דף י' ע"א, ובאמת זה הוי מחלוקת דהגא' בסוף פ"ג דטב"י אם טב"י נקרא טמא ע"ש, ובירושלמי חלה פ"ג בך ר"י ור"ל גבי נשוק מה דמקשה שם מן טב"י יע"ש, ור"ל אם התורה חלקה לפרטים דטבילה מהי לחולין ולמעשר והערב שמש לתרומה וכפרה לקדשים, או לאחר טבילה טלד דבר חדש שם טב"י ולאחר הערב שמש טלד דבר חדש מח"כ, מה ר"ל מעלה דפסחים שם, ונ"מ ג"כ אם עבר ולקח מדמי מע"ש תרומה וטומאה אחר כך בתצפ סב"י אם ע"י יוכל לפדות ונ"כ בה בחבורי, ועי' בירושלמי פ"ג דמע"ש, וכן בעצים ולבונה העומאה רק דין ולקח אין פירין עליה עי' מנחת דף ק"א ע"א, ולזה קאמר בפסחים שם ש"ס ולבונה בני איסורי רינה אלא

תעלה ה"ג תעלה, וכן גבי דף דמיס חיים אל כלי, דהנה מטאר בפס' בזה' בזה' מה ששם ר"א משבחא, דהיכי דסבר נהרא ל"מ טבילה, רק אם בזה פורמא ר"ל יקב משום דס"ל כהך שיטה שכ' החוס' בכורות כ"ה ע"ב דמעין מטאר דוקא זמלין ולא אשטון ורק אם נ"ץ אז הוי גדר זמלין, וכמו לחמרא גבי מקוה שנפך, וכן מטאר בפס' הישר לר"מ ז"ל ס' חרכ"ב יע"ש כי הדברים קלרים, ומה דמטאר שם בזה' ג' אם סבר להרא כשר שם ר"ל אם נפך ע"ש והשש דכתבתי בזה במ"א דלגבי טומאה והבשר אין על פירות מחוברים שם פרי כלל והוי כעץ, משא"כ לתרומה ולמעשר, ולכן אין מחשבת אוכלין במחבר לגבי טומאה, ולמעשר י' כמטאר בזה' דף ל' ע"ב ודף ר"א ע"א ועי' קידושין ס"ב ע"א גבי תרומה במחבר דל"ה כמו קידושין בשפחה דהוי גדר בזה' יע"ש וה"ג גבי מעין כל זמן שהוא במקור הגביעה אז אין עליהם שם מים כלל ולכן לעבילה פסול רק אחר שמשך ולהיכי היכי דסבר לא יטול שםא שם מקום הגביעה, וגבי ניסוך המים דוקא ממקור הגביעה ולכן אחת המים שנעדרה פסול דהוא נמשך אבל לגבי פרה ולב כשר, עי' פרה ספ"ח אחת המים הבאה ממקום רחוק דחיישין שםא נפסק ויראה שם ברמב"ם ספ"ו מה דכתב שם, ר"ל דבאמת ל"ה לו לחוש לזה ורק כיון דק"י"ל דבטי כוונה למילוי המים וכ"י שלא נשמר ל"ה כוונה מעלייתא ושני' דב"ב דף קמ"ב ע"א רבא אחר ש"ה דרפוי מרפאין בידיהו מעיקרא ברי דכיון דהי' ספק אלמס לא מחבטו לקטס ונ"מ בזה' אצל לרסך זה פסול משום דנריך מים שלא נשאו ועי' סוטה דף ט"ו ע"ב ונ"מ דדברי הרמב"ם באלטת ביאת מקדש פ"ה מה שח"כ גבי פרה כמטאר פרה ספ"ח ויעי' בזה' דף כ' ע"א גבי אדמה דניטל ממקומו נשמה, מה כוונת הספרי פ' חוקת פסוק י"ז ותן עליו מים חיים אל כלי במי מעין הכתוב מדבר או אינו מדבר אלא במים שהם חיים לעולם וכו', ר"ל דאין לרדף ממקור החיות רק די בנמשך, ומ"מ בקרא כתיב מים חיים אל כלי זה ר"ל הגמ' פסחים הג"ל והא מחוברים בינה יע' בפרה ספ"ו פניה"מ להרמב"ם ז"ל שחלקו ממקורם, ובה י"ל דף דע"ו מ"י ע"א בטי רבא האשתחיה למעין ואכמ"ל.

ט. אבער מצד דעם פי' "והוא שם דבר כמו טהור" ווערט ניט גלאטיק דער פשט פון "תשב לשון עכבה":

דער ל' "עכבה" — אפהאלטן זיך פון קומען אין א געוויסן ארט אדער מצב — איז שייך ווען ס'איז דא עפעס א זאך וואס זי דארף (מצד ענינה) ברענגען צו דעם מצב, נאר אעפ"כ האלט מען זיך אפ און מען איז אין דעם פריערדיקן מצב; בשעת אבער אז עס ווערט בטל (משום איזו סיבה) די זאך וואס קען ברענגען צום נייעם מצב, פאסט לכאורה ניט דער ל' "עכבה" אויפן בלייבן איז דעם פריערדיקן מצב: מ'דארף דא גאר ניט האבן קיין ספעציעלן "אפהאלט" — ס'איז דא כלל ניטא עפעס וואס זאל "פאדערן" דאס ארויסגיין פון איין מצב און אריבערגיין אין אן אנדערן.

ובנוגע לענינו: ווען דער דם וואלט געווען טמא ואעפ"כ איז ער ניט ^{בכח} צו חטמא זיין און די יולדת איז טהור, וואלט געווען פארשטאנדיק דער ענין פון "תשב ל' עכבה" וואס שטייט ביי דער יולדת, וואס וואלט געמיינט אז זי ווערט אפגעהאלטן פון צו נטמא ווערן פון די דמים טמאים. וויבאלד אבער אז במשך די לג ימים זיינען די דמים טהורים, איז דאך ניט שייך צו זאגן לכאורה אז די יולדת ווערט "נתעכב" פון צו נטמא ווערן — ס'איז דאך גאר ניטא קיין זאך וואס זאל ברענגען א מצב של טומאה?

אט די שוועריקייט באווארנט רש"י מיטן ברענגען (ביי זיין פי' "אין תשב אלא ל' עכבה") דעם פסוק: "וישב באלוני ממרא":

פון דעם וואס אברהם איז פארבליבן א משך זמן אין אלוני ממרא אין האט ניט מקיים געווען דעם ציווי "קום התהלך בארץ לארסה ולרחבה" גלייך (ווי אלע אנדערע ציוויים וואס ער האט

מקיים געווען בורחות ³³), איז פאר-שטאנדיק, אז אט דעם ציווי האט ער (מצד איה טעם) געדארפט אפלייגן אויף שפעטער ³⁴.

אין פון דעם וואס פונדעסטוועגן שטייט אויך דארט "וישב — ל' עכבה", איז דערפון א רא"י, אז בשעת ס'איז נאר דא עפעס א זאך וואס מצד ענינו בעצמו וואלט עס דארפן ברענגען צו אן אנדער מצב (אפילו ווען במצב ההוא איז דער ענין בפועל ניטא) — פאסט דער לשון ישיבה-עכבה.

ובמילא, אויך אין אינזער פאל: ווי-באלד אז ראית דמים בכלל איז מביא לידי טומאה, פאסט צו זאגן "תשב (לשון עכבה) בדמי טהרה" — כאטש אז אין די לג ימים אליין זיינען די דמים טהורים.

י"ד. וויבאלד אז דער לשון עכבה לייגט זיך דוקא ווען ס'איז דא א געוויסע זאך צוליב וועלכער מען וואלט געדארפט קומען אין א נייעם מצב, און אעפ"כ האלט מען זיך אפ פון דעם שינוי — וואלט מען לכאורה געדארפט לערנען, אז דער "תשב (ל' עכבה)" באציט זיך נאר צו "בדמי טהרה" (מצד דעם וואס בנוגע לטהרת האשה לבעלה ווערט זי אפגע-האלטן פון צו טמא ווערן דורך איר רא"י, כנ"ל), אבער ניט בנוגע צו איר טומאה לקדש ולמקדש, היות אז בנוגע דערצו זיינען די לג ימים — ימי טומאה ³⁵ (וכנ"ל סעיף ז', אז אין פשטות

(33) ראה פרש"י וירא כב, ג.

(34) אולי י"ל מפני כי (כהמשך הכתוב) ויבן שם מזבח לה' (סתם וקביעות. ולא מפני מאורע או כחנה זמנית כמו לפני זה שהי' "לה' הגראה אליו" או "ויקרא בשם ה'" (לך יב, זח), וברמב"ן לך יג, יח: לא נצטווה לעשות זה מיד.

(35) ברמב"ן, בחיי וטור הארוך כאן: אעפ"י שהם ימי טהור אצל הבעל. אבל

תגע ואל המקדש לא תבוא עד מלאת ימי טהרה" — איז בלויז מצד א זייטי קער זאך וואס דערלאזט איר גיט זי זאל טהור ווערן בפועל אויף צו קענען נוגע זיין אין קדש און אריינגיין אין מקדש. אין דערפאר איז רש"י מסיים (אין ד"ה בכל קדש) "לפי שזו טבולת יום ארוך... שלמחר תביא כפרת טהרתה": כשם ווי איר טומאה לאכילת קדשים לאחר מלאת ימי טהרה — איידער זי ברענגט דעם קרבן, איז דאך גאר וואס איר חיוב הקרבן האלט איר אפ פון צו נטהר ווערן לאכילת קדשים (אבער גיט וואס מצ"ע איז זי טמא יי), עד"ז איז אויך איר טומאה לאכילת תרומה אין די לג ימים, אז עס איז (גיט צוליב דעם וואס מצ"ע איז זי דאן טמא, גאר) מצד דעם וואס איר חיוב כפרת טהרתה האלט אפ און לאזט גיט צו און דער הערב שמש פון די פריערדיקע טעג (פאר דעם הערב שמש של יום ארבעים) זאל זי מטהר זיין לאכילת תרומה".

(38) להעיר, שגם בדרך ההלכה ישנה סברה (ראה צפע"ג להרגוצובי הל' נזירות פ"ט ה"ט — געתק במפענח צפונות ע' קצו) שענין הטומאה במחוסר כפרה הוא [לא משום שיש עליו שם איסור לכך מביא קרבן להכשירו, אלא אדרבה] "לכך יש עליו שם איסור משום דצריך להביא קרבן". וי"ל, שלכן מדייק רש"י (יב, ז) "מכלל שעד כאן קרוי טמאה" — ולא "טמאה" כלשון הש"ס (יבמות עד, ב. וש"נ). — וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 82 ואילך.

(39) ולפי פרש"י זה נמצא, שהערב שמש דיולדת אינו כהערב שמש של כל טבול יום (גם של מחוסר כפרה): טהרת כל טבול יום, תלוי בהערב שמש מצ"ע, אבל כאן — בהערב שמש של יום הארבעים בא הזמן שיכולה להביא כפרתה (ואף שאינה

שממה שנקראים בשם "ימי טהרה" סתם מוכח שזהו בנוגע לכל הענינים) מה שהם "ימי טהרה" אצל בעלה אין לזה שייכות ל"בכל קדש לא תגע ואל המקדש גו'".

האט מען געדארפט לערנען, אז די טומאת לידה בנוגע לקדש ומקדש איז פערציק טעג).

— אין דעם איז רש"י מחדש "ימי טהרה" — מפיק ה"א, ימי טהרה שלה, מיינענדיק דערמיט "אז די טעג זיינען אירע "ימי טהרה" סתם, און הגבלות, בנוגע אלע ענינים, אויך בנוגע לקדש ומקדש". און דאס וואס "בכל קדש לא

מכיון שבנוגע לקדש ומקדש הם ימי טומאה, אין שייך לי עכבה על הענין ד"בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא" — מצד זה שהם ימי טהרה אצל הבעל.

(36) ועפ"י יומתק מה שרש"י מעתיק "ימי טהרה" שבכתוב — כי [נוסף לזה שהוצרך להדגיש שכונתו היא ל"טהרה" שבסמיכות ל"ימי" — ולא שבסמיכות ל"ברמי"] כונתו לפרש שהימים הם טהורים. (וכן גם בפירושו "ברמי טהרה" כונתו לפרש [לא ש"טהרה" בלי מפיק ה"א הוא שם דבר — דפשיטא היא — כ"א] שהימים הם טהורים, כנ"ל סעיף ד').

(37) וי"ל שכונת רש"י בפירושו "ימי טהרה שלה" הוא לשלול — ע"ד פשוטו של מקרא —

[לא הפירוש "ימי טהרה" אצל הבעל — כי אז הו"ל לרש"י להדגיש זאת בפירושו, ולא להסתפק במה שכתב "ימי טהרה" סתם — כ"א]

פירוש הגמרא (יבמות עד, ב) "כיון שגלאו ימי טהרה": מכיון שהתיבות "עד מלאת ימי טהרה" באים בסמיכות ל"בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא", מסתבר לכאן שב"עד מלאת ימי טהרה" בא הכתוב להדגיש את טומאתה בימים אלו (דמכיון שאינה מיטרת עד לאחר שגלאו ימי, לכן "בכל קדש לא תגע גו'"). ובכדי לשלול פי' זה, מפרש "ימי טהרה שלה", והשייכות ד"עד מלאת ימי טהרה" ל"בכל קדש לא תגע גו'" היא, כי בזה מבאר הכתוב "תשב (לי עכבה)". אעפ"י שהם ימי טהרה שלה (בנוגע לכל הענינים *), מ"מ בכל קדש לא תגע גו'.

(*) ולא הוצרך רש"י לפרט זאת, כי להפי' "ימי טהרה" מובן מעצמו שהם ימי טהרה גם בנוגע לקדש ומקדש. כי [נוסף ע"ז

יהיה בן דעת דהיינו שיהיה מופלג סמוך לאיש. גם י"ל דזה תליא
אם יחיו הוא משום גדר א"א, או משום שפחה:

פרק ד

הלכה א הגדה בו ואפילו היחה קטנה בו. ואף דהא ק"ל
דאינה טמאה נדה עד שמרגיש עיין לקמן פ"ט ה"א,
י"ל דרק אם אינה מרגשת או הוה גרישטא אכל אם לא שייכא
בהרגשה או לא איכפת לן בעיין מש"כ החוס' מגיגה דף כ"א ע"א
גבי היסח הדעת ועיין בחוס' ישנים יומא דף ח' גבי תפילין כה"ג
אך באמת הך דין בהרגשה ר"ל משום דס"ל דדפני בשרה משה לה
להרביח נדה וג"מ אם בלא בהרגשה אם רק היא אינה נדה אכל
אם י"א דס ממי שהיתה כבר נדה או מטמא אם לא מתורת מעין
עכ"פ כמו דס טהרה של מזוהרת וכדומה. וגם זה תליא אם הראיה
גורמת לגדה או הגדה גורמת להראיה, ועיין בזה דנדה דף מ"ב
גבי יולדת שירדה לטבול, ועיין מש"כ רבינו גהלות משמא משכב
ומושב פ"ה הל' ג' דאמר שם דהטבילה מועלת לכל הדם המובלע
באברים משמע דעל הדם גופא יש עליו שם נדה, ועי' בזה דבימות
ד' כ"ד ע"ב דאמר שם נדה ביומא תליא ור"ל זה כך דלא הדם הוא
האוסרה רק הימים הם שאוסרים הדם וזה תליא בזה דרב ור"ל
וב"ש וב"ה בנדה ד' ל"ה ע"ב גבי מעין אחד הוא, ובאמת כ"ל גבי
הך מחלוקת דנדה ד' ס"ח ע"א גבי פלוגתא דרב ור"ל דרב אמר זכה
ודאי ור"ל אמר ספק, והטעם דהנה שם ד' ס"ח ע"א בזה מחלוקת
גבי מחלוקת וסופן בעינין ר"ל ג"כ דשוב הוה כמו שהמלשים ודאי הוה
טהורים והוה כמו טהורים לפנינו, ועיין בירושלמי ז"ק פ"ב ופ"ד
הל' ב' בזה מחלוקת דרב אדרא ורב הונא פליגי ג"כ. אך אם הראיה
שבאמצע משוי לה זכה או מה שלא ראיה מפקח לה מדי זיבה וס"ל
דגם גבי שור המזוהר כן ע"ש. והנה עיין ביבמות דף פ' ע"א דאמר
שם הווא"ל ומחלתו וסופו לקוי לא מיישקין שמה הכריח ביניהם ע"ש
אכל בבטל מום חייב ומחלק שם בין כולה גופא למד אבר ור"ל כך
דהדין גבי סרים לא הסימנים משוי ליה לסרים רק שזה סימן שהוא
סרים וא"כ אף שלא נבדק באמצע על הסימנים מ"מ אמרינן דהיו
בו משום דלא זה הוא גוף הסריסות, משא"כ בבטל מום דהמוס הוא
הדבר בעצמו ולכן לריך שגרע שגם תוך הזמן היה בו המום וה"ל
גבי ראיית דלוי דס"ל שני משינות הם נמלא דהם הגורמים בטומאה
והטהרה. וכן ס"ל לגבי נדה וזיבה ולכן לריך שגרע שגם באמצע
ראיה ובלא זה הוה רק ספק משא"כ לרב אמרינן הווא"ל והחילתו
וסופו מסתמא גם באמצע כן, וכן הדין גבי בהרגשה כנ"ל ועי' מש"כ
החוס' נדה ד' כ"ד ע"א ד"ה וארבעה ע"ש, ועיין מש"כ החוס' שם
ד' מ"ב ע"ב גבי דם דרק אם י"א חוץ לפחדור וגאמת הך דשם ד'
מ' ע"א מה דנ"מ בין נדה לזב וב"כ יש לעיין אם ר"ל דהין ע"ל
הדבר שם קרי וזיבה עד שחל לחון משא"כ בדם נדה, או דר"ל
דאינה נקרא רואה וגם נדה קודם שחל לבית החיטון ג"כ כן
ועיין בזה דנדה ד' כ"ב גבי הרוואה קרי בו, ולקמן נאריך בזה,
ועיין חוס' חולין ד' פ"ו ע"ב גבי משקין דלין עליהם שם עד שיואלצין
לחון, ושם ד' ק"ו ע"ב בחוס' ד"ה ולא וכאן ד' כ"א ע"ב גבי
הרואה דם בשפופרת ד"ל דבכשר שבפנים משוי לה נדה וזכה,
ועיין בחולין ד' ע' ע"א גבי נתרצו כותלי רחם בו, ע"ש אם
הנגיפה טושה הדבר או האויר, ועיין נדה ד' מ"ג ע"א גבי זכה
שנעקרו בו, וגבי עכו"ם שבהרה, ועיין בזה דשירובין דף ל"ט
ע"א גבי רוק מה דמחלק בין היפך ללא היפך, ועיין בדברי רבינו
בה"ל טומאת אוכלים פרק ט"ו הל' ז' דס"ל דשם רוק עליו חיקף רק
הוה כמחומר. וה"ל י"ל גבי דם דרואה לא הוה אך מ"מ שם מעין
יש עליו, ועיין כאן ד' ל"ה ע"א בזה דאמר שם לאחרים גורם
בחוץ ע"ש משמע דזה הוא הפועל וגם י"ל דזה הוה בגדר דאמרינן
דין לא הוא הגורם, ועיין מש"כ החוס' ז"ק ד' ע"ז ע"א גבי פרה
וכן גבי שער המשתלח ג"כ י"ל דלא הוה רק מעשה עז. אך י"ל
דזה תליא בזה מחלוקת דוחכים ד' ה"ה ע"א גבי שער המשתלח אם
מממא טומאת אוכלים כיון דהוא חי, ועיין מש"כ החוס' חולין דף
קכ"ח ע"א גבי בזהמה בחייה ט', וזה תליא ג"כ בזה אם הוה גופא
נקרא דרב המקבל טומאה או רק טומאה ומכנים טומאה, עיין רש"י
חולין ד' ק"ח ע"א ד"ה טמא פ"ש, ועיין בזה מחלוקת דבוכה דף
י"ג ע"ב אם לריך שיהא הקש רבה גם על יד של האוכל וזה תליא
בה וגם אם לריך מעשה לבטל יד, ועיין חוס' פאחים ד' י"ח ע"א
ד"ה הא דביא דחיון דאיון לריך שיהא ראוי ע"כ הוא מעשה עז
ולכן גבי רואה ראשונה הוה דק מעשה עז עיין ברש"י דף ל"ה ע"א
מה שהביא בשם יש מפרשים דגם רואה ראשונה מממא במשא, וע"ש

ד' ע"ב ע"ב בזה מחלוקת דב"ש וב"ה דמבואר שם דלכ"ה טהור
דראה ראשונה אך י"ל דזה רק אם הסיט עד שלא ראה השניה אכל
משראה השניה או גם הראשונה מממא, ועיין בזה דחולין דף ע'
ע"א ברש"י דלאחר שיהא הדוב גם המיעוט קדוש אם ישנו ע"ש גבי
מחקר, ועיין שם ד' ל"ו ע"א גבי השוהט וניחו דס על הדלעת וכ"כ
בזה. אך כיון דחיון דראה ראשונה מממא באונס ע"כ לא הווא
אלא מעשה עז כמ"כ החוס' בפסחים ד' י"ח הל' ג', ועיין בזה
דכריתות דף ח' ע"א דאמרינן שם דראה ראשונה אין עליה רק שם
ש"ז בעלמא ע"ש, ועיין בחוס' נדה ד' נ"ה ע"ב ד"ה כי משמע דזה
הוה רק בגדר עז דכחטו שם דלין לנו לעשות זאת הזיבה השניה רק
כמו ש"ל לאחר ראה ראשונה, ועיין בחוספחא הובא בר"ש פרק א'
דזבים גבי המסיט ראיה מרובה דב"ה ס"ל דאיו טמא רק עשה
אחרונה ושם מבואר דאף לאחר שראה השניה, הראשונה אינה מממאה
במשא לנ"ה ע"ש ועיין חוס' ד' ל"ה ע"א ד"ה לשלם. ובאמת גם
גבי שער המשתלח י"ל דזה תליא בזה פלוגתא דבחוסיפחא דשבוטות
פ"א מבואר דטמא כזה דהיינו מן שער המשתלח ומן פרה אינו חייב
אם נכנס למקדש, ובחו"כ פרשת ויקרא מבואר דחייב. והטעם
דהחוספחא ס"ל דזהו רק דין לא טומאה בעלם לכן אינו חייב
אמקדש וחיו דאמר שם דהוה רק טומאה הקדושות וח"כ ס"ל דהוא
טומאה בעלם. וזהו כוונת החו"כ בפ' אחרי מות יכול גזירת מלך
ח"ל ואחר יבוא בו, מה ואחר בו, ר"ל דהוה טומאה לא מחמת דין
וגיה"כ כשיטת החוספחא, ועיין בחו"כ פ' תורע דמלך קרא לומר
דלין הולד טמא שלא נאמר שהוא טמא מחמת שהוא גורם טומאה
להיולדת. אך באמת זה תליא אם הולד גורם או הלידה גורמת
הטומאה וזה תליא בזה פלוגתא דר"ש ורבנן בנדה דף מ' גבי יולא
דופן דר"ש ס"ל דהולד גורם ורבנן ס"ל דהלידה גורם, וע"ש ד' כ"ו
ג"א דמשמע שם דאף אם הולד הוא עכו"ם עדיין אם נתייירה
האם יש עליה דין טומאת לידה, ועיין בזה דשבת ד' קל"ה ע"ב גבי
כל שאין אמו טמאה לידה בו, ובזה דבימות ד' ע"ח גבי מעוברת
שנתייירה, ועיין בזה דבכורות ד' מ"ו ע"ב גבי גיורת שילדה פרח
וולדה בו, דלין נותנין לה ימי טומאה יומי טהרה, ועיין בחוס' כאן
ד' ל"ו ע"ב דמשמע שם דאף למ"ד שני משינות מ"מ אין עליהם
שם דם טמא ודס טהור רק הדין גורם אף אם ראתה או ולא מיקרי
דם נידה, וע"ש ד' ל"ו ע"א ברש"י ד"ה בשלמא דרס של ז' הוה
בשם דם נדה לכן אי חוואי אין לה ג' טוהות, אך בירושלמי פרק א'
דנדה מבואר לריף בזה' ד' דזהו דם אחר רק דהטורה אחרת
שבאותו זמן הוא טמא ושייך גם על זה דם לידה לחור ודס נדה
לחור כמבואר שם דף י' ע"ב וע"ש דף ח' ע"ב גבי ראתה דם
מחמת לידה אך שם י"ל דאף דיש עליו שם דם נדה מ"מ הוה כמו
ראיה מאונס ועיין בזה דכריתות דף י' בחוס' שם דאם ראתה בתוך
ימי לידה מאימתי מחבינן ז' ימים, וע"ש בחוס' ד"ה אי אפשר. אך
באמת כ"ל דרס הלידה עומה אין עליה שם דם נדה אכל מה שראוה
מחמת פתיחת הקבר הוה שפיר דם נדה, ועיין בנדה דף ל"ד ע"ב
חוס' ד"ה אם אינו ענין, וחוס' שם ד' ל"ו ע"א ד"ה דבר ושם ד'
ל"ה ע"ב ברש"י ד"ה ור"א מטמא, ושם ד' ל"ט ע"א בחוס' ד"ה
והיולדת. אך הרמב"ם ז"ל מפרש בה"ל מטמא משכב ומושב פרק ג'
דר"ל הלידה עומה ולא מחמת הדם ועיין ברש"י שם ד' כ"ט ע"א
ד"ה משפח ע"ש, וע"ש ד' מ"ב ע"א אלא יולדת בו' אי בימי
נדה משמע דהדמים שלה הוה בגדר נדה או זיבה ועיין דף ח' ע"ב
ברש"י ד"ה קשה ושם ד' כ"א ע"ב וחוס' ד' ל"ו ע"א ד"ה רבא ור'
ס"ו ע"א ועיין ברש"י ד' ל"ו ע"ב ד"ה אף דס"ל דלין עליהם שם
זיבה דהרס הוא מחמת ולד אך למה שכחתי בזה שראיה מחמת
פתיחת הקבר הייא שפיר דם נדה א"ש, ועיין רש"י כריתות דף ז'
ע"ב ד"ה והדמים משמע דהדמים הם טהורים רק הטומאה ע'
לידה, ועיין בחוספחא שם דאמר דרואה חוץ פ' טמאה ולכאורה
פ"ס הוא, אך י"ל דר"ל למ"ד שני משינות הן, או לשיטת הירושלמי
בפרק א' דדמים משתנים וזה בוודאי אף למ"ד שני משינות הן רק
אם שופעת מימי טומאה לטהרה או מימי טהרה אח"כ אז חולין בזה
המעיין אכל אם באמצע ימי טהרה נשחטה המעיין שלה לא מיישקין
דחלי"י יאה לריכה בדיקה שמה נשחטה הדם, וע"ש ד' י"א ע"ב ור'
ס"ה ע"ב בחוס' ד"ה וכולם ע"ש, ועיין בירושלמי כאן פ"א הל' ה'
דמבואר שם דגבי גיורת יולדת אף אם ראתה דם אין זה נקרא של
לידה ע"ש, ובאמת קשה אמאי לא מוקים בנדה ד' ל"ד ע"ב הך
דחיון טמא דהקרא לריך על ראיית אונס דמטמא וזה אינו גורם
טומאה ובפרט אם בימא דגם לא סתם ומ"מ מטמא במשא כמבואר
שם ד' ל"ז ע"א וזה מהך קרא, ונראה דאף ב"ש דס"ל בזה ע"ב
דראה ראשונה חולין זה רק אם אינה מאונס אכל אם מאונס גם
לכ"ה אינה מטמאה במשא אף דמאשרפת, ועיין ד' ל"ד ע"ב גבי
בטיא

הלכה ח היתה חולה כו'. עיין בפרק דעירובין דף מ' ע"ב
דפסק שם לשיטת התוס' שבת ד' קל"ט ע"א דלא כן
וזם זה אסור, וזהו הך רב אחא דאמר שם, ועיין בפרק ריבומות דף
ג"ג ע"ב גבי רב אחא ברי יעקב הסוסי לישא לאחין משוחזרים גמי
דהרדי ולא גזר ועיין בפרק דב"מ ד' ע"א גבי רביס ע"ש ברש"י ד"ה
טעמא, וכן דף ע"ה ע"א בפרק דרב אסור מותר להלוות בנין ברביס,
ועיין בספר הסוכה דף ע"א ע"ב, ובמכורות ד' ל"ה ע"א, ושם ג"כ לא
ר"ל משום איסור אמירה לעבדים או לקטן כמש"כ הרא"ש ב"מ דף
ז' רק דהתם ס"ל כן דהא ב"ד זריר להחיר את הככור ע"י הדום

Printed from Otzar HaChochma אפרים בן יוסף / רוזין, נשים / קדושה, זמנים, א אהבה, זמנים, קדושה, נשים / רוזין, יוסף בן אפרים (page 129) 116115